



Anul XV NR. 38 (590) — 17 septembrie 1966

Proletari din toate țările, uniți-vă!

# Flacăra

Biblioteca Centrală  
Regională  
Hunedoara-Deva



*Pretutindeni, pe parcursul vizitei, oamenii muncii au făcut conducătorilor de partid și de stat o caldă și entuziastă primire.*

# VIZITA CONDUCAȚORILOR DE PARTID ȘI DE STAT ÎN REGIUNEA BACĂU

Intre 8 și 10 septembrie, tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Petre Blajovici și Dumitru Coliu au făcut o vizită în regiunea Bacău. Conducătorii de partid și de stat au analizat împreună cu organele locale și au dezbătut cu masele oamenilor muncii modul cum sînt îndeplinite hotărârile Congresului al IX-lea al P.C.R., problemele dezvoltării economice și culturale ale regiunii, în lumina obiectivelor prevăzute în planul cincinal.

Vizita a prilejuit o puternică manifestare a dragostei și atașamentului față de partid, a hotărîrii oamenilor muncii din regiunea Bacău de a transpune în viață obiectivele stabilite de Congresul al IX-lea al partidului.

În Cetatea Neamțului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat s-au interesat îndeaproape de mersul lucrărilor de restaurare a acestui important monument istoric.

Mii de oameni ai muncii din Bacău au luat parte cu însuflețire la mitingul care a avut loc în centrul orașului.



# ÎN REGIUNEA GALAȚI

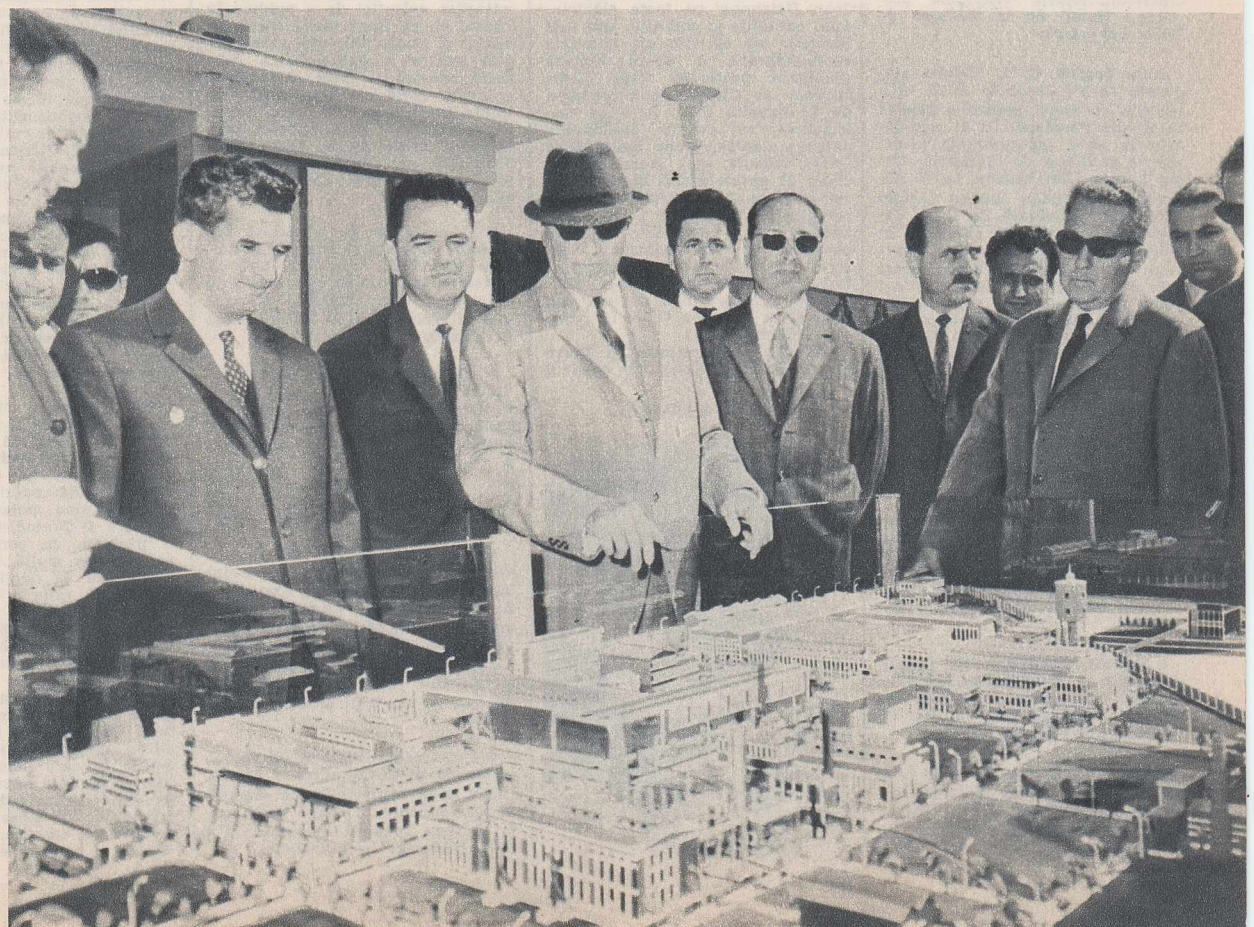


**MOMENT MEMORABIL:** miercuri, 14 septembrie 1966, ora 17,56, tovarășul Nicolae Ceaușescu taie panglica inaugurală a Laminorului de tablă groasă, prima unitate a Combinatului siderurgic din Galați care intră în producție.

În zilele de 14 și 15 septembrie tovarășii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Leonte Răutu și Vasile Patilineț au vizitat regiunea Galați.

Întâmpinându-i cu dragoste și entuziasm pe conducătorii de partid și de stat, oamenii muncii din regiunea Galați și-au exprimat hotărârea lor de a contribui din toate puterile la îndeplinirea programului elaborat de Congresul al IX-lea al partidului pentru înflorirea patriei socialiste.

În această pagină publicăm două instantanee sosite în redacție pînă la închiderea ediției.



Popas în marea uzină metalurgică „Progresul”-Brăila. ▶



## teatru

■ Inceput de stagiune. In Capitală. Teatrul Național I. L. Caragiale a inaugurat stagiunea cu Vlaicu-Vodă. Astă-seară premieră pe Capitală: Dinu Păturică de Ion Pillat și Adrian Maniu în regia lui N. Massim.

■ Teatrul Lucia Sturdza-Bulanăra: stagiunea se va deschide la 27 septembrie cu Nu sint Turlul Eiffel de Ecaterina Oproiu și Opera de trei parale de Brecht.

Primele premiere: D-ale carnavalului de I. L. Caragiale (regia Lucian Pintilie) și Moartea lui Danton de Georg Büchner (regia Liviu Ciulei) vor avea loc în jurul datei de 10 octombrie. Alte premiere: Candida de Bernard Shaw, Dansul morții de August Strindberg.

■ La Teatrul de Comedie stagiunea s-a deschis (săptămâna aceasta) cu reluările: Capul de rățoi, Troilus și Cresida, Insula, Rinocerii, Șeful sectorului suflute. Trei comedii originale sînt prevăzute pentru această stagiune în premieră: Opinia publică de Aurel Baranga, Electronica de Paul Everac și Sfîntul de Eugen Barbu. În iarnă, premiera piesei Platonov — una din cele mai puțin cunoscute piese ale lui Cehov — în regia lui Lucian Giurchescu.

■ Teatrul Mic se va deschide la 24 septembrie cu reluarea Jocul teletelor de Camil Petrescu. La începutul lunii octombrie va avea loc spectacolul Richard al II-lea de Shakespeare (regia Radu Penciulescu). Dintre viitoarele premiere: Hanul de la răscruce de Horia Lovinescu.

■ La Teatrul C. I. Nottara stagiunea se va deschide la 20 septembrie cu Sonet pentru o păpușă de Sergiu Fărcașan. La 21 septembrie va avea loc premiera piesei Henric al IV-lea de Pirandello (regia Lucian Giurchescu). La 10 octombrie va vedea lumina rampei O noapte furtunoasă de I. L. Caragiale (regia George Rafael). În noiembrie se va juca un „spectacol Cehov” cu titlul Omul, acest animal ciudat în regia Sandei Manu și spectacolul compus din Portocala verde și Rituale de D. Moldoveanu (regia Cornel Toddea).

■ Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești începe cu un debut: Neîncredere în foisor de Neiu Ionescu (regia Dinu Cernescu). Pe șantier: Toți fiii mei de Arthur Miller și Romulus cel Mare de Dürrenmatt.

■ Teatrul Ion Creangă se va deschide la 1 octombrie cu Nota 0 la purtare de O. Sava și Virgil Stoenscu. Urmează Monstrul din Samarkand (regia Sandu Eliad) și Cel trel mușchetari (regia Ion Lucian).

■ Teatrul Tăndărică își începe stagiunea cu Punguța cu doi bani și Elefântelul curios. Premieră: Iarmarocul piticului Chip de Al. T. Popescu și Vrăjitorul din Oz.

■ Teatrul evreiesc de stat prezintă la 1 octombrie Se caută un ginere de I. Berg și M. Bălan, iar la 20 octombrie Blazonul de Șalom Aș.

(In numărul viitor vă vom înfățișa situația deschiderii stagiunii și în restul țării).

■ Primul turneu peste hotare în această stagiune îl va întreprinde la 2 octombrie Teatrul de Comedie în R. S. Cehoslovacă și R. D. Germană cu Șeful sectorului suflute, Rinocerii, și Troilus și Cresida.

■ O sugestie: n-ar trebui oare ca acest eveniment artistic, deschiderea stagiunii, să se bucure de un cadru festiv?

## cinema



Gina Lollobrigida

■ Notre Dame de Paris — un film cel-n reprezintă pe regizorul Jean Delannoy cu toate slăbiciunile, calitățile și ambițiile sale ce-l însoțesc ori de câte ori transcrie cinematografic o operă literară (Simfonia pastorală după Gide, Prințesa de Clèves după Madame de La Fayette etc.). În orice caz, imaginea sa despre grandoearea personajelor lui Hugo multumește într-o măsură mai mare spiritul critic al spectatorului modern decât ar putea-o face astăzi trecutele ecranizări americane (cu Lon Chaney și, respectiv, Charles Laughton în rolul principal). Masivă, profund umană — interpretarea lui Anthony Quinn (Quasimodo); mai sensibilă decât ne-am fi așteptat — cea a Ginei Lollobrigida.

■ Yo-Yo — reintîlnire cu Pierre Etaix (Îndrăgostitul), cu comicul

Aleksei Lotcev



său cînd bogat și inspirat, cînd vîlăuit (vezi și cronica din nr. 37, paginile 10-11). Această a doua creație (în ordinea cronologică) din cariera lui Etaix a fost distinsă la „Întîlnirile internaționale ale filmului pentru tineret” de la Cannes, în 1964. În distribuție: Claudine Auger, Luce Klein, Philippe Dionet.

■ Casa noastră — destinele unei familii urmărite cu delicatețe de regizorul sovietic Vasili Pronin (Cazacii, Călătorie peste trei mări). Într-un rol principal apare un tânăr actor de film ce stăpînește strîns arta jocului modern: Aleksei Lotcev (Pescărușul, Pășesc prin Moscova).

■ Lumină după jaluzele — nici una din armele genului polițist nu este uitată de realizatorul acestui film: regizorul maghiar Nadassy Laszlo (Razia). Iubitorii credincioși (dar fără prea multe pretenții) ai acțiunilor încordate pot fi încințați. Rolurile principale sînt interpretate de Nagy Attila, Peci Il-diko (Pe jos, spre rai, Foto Haber, Drama Ciocîrției, Repulsie), Besenyey Ferenc (Poznașa, Fil bun pînă la moarte, Alba Regia).

■ Un bun documentar de artă: Ion Țuculescu (scenariul și regia: D. Rău), realizat cu respect și vîdită înțelegere a operei marelui nostru pictor.

## carte

■ Seria a III-a, numerotată, a colecției Biblioteca pentru toți a ajuns la numărul 350. Ea are la bază, încă de la primul număr, apărut în ianuarie 1960, un plan de 20 de ani pentru 1 000 de numere, și apare săptămîna de săptămîna, aproape fără nici o oscilație. S-au tipărit în acest interval lucrări de seamă din literatura națională și universală, aparținînd unui număr de aproape 200 de scriitori reprezentînd 26 de literaturi, la care trebuie adăugate cele vreo 15 diverse antologii și culgeri din literatura cultă și din cea populară. Tirajul total al cărților apărute aceluși spre 20 000 000 de exemplare (tirajul mediu, pe 7 ani de apariție, fiind de circa 55 000 de exemplare). Profilul colecției a fost lărgit, prevăzîndu-se a se tipări aci lucrări privitoare la istoria generală a culturii și artei (filozofie, artă plastică, teatru, cinema, scrieri de informare etc.), într-o serie de circa 200 de volume deocamdată, urmîrîndu-se în același timp ca numărul aparițiilor să sporească la 75-80 pe an, față de 50 cite apar acum; în afara numărului extrem de redus de reeditări. Foarte lăudabilă este și inițiativa coordonatelor colecției de a publica în cadrul ei, pe lângă unele traduceri vechi, și unele noi, efectuate special pentru a apărea aici. Prin toate acestea — prin răspîndirea valorilor certe ale literaturii, prin linuta grafică, periodicitate, profilul ei elastic și bine chibzuit, prin aparatul critic mereu mai orientativ etc., colecția Biblioteca pentru toți s-a impus atenției cititorilor.

■ O carte ce se adresează în deosebi tineretului tipărește Editura științifică. Intitulată Tineret, măuzinte, idealuri ea este scrisă de cercetătorii din domeniul pedagogiei și psihologiei A. Vasilescu și A. Cazacu.

■ Un nou volum de versuri (al doilea abia!) selectate dintr-o activitate întinsă pe mai bine de două decenii (1941-1966) publică la Editura pentru literatură poetul Șt. A. Doinaș. Sînt scrieri ale unui poet veritabil, stăpîn pe tehnica și spiritul versului și cu o zonă de inspirație dintre cele mai largi.

■ Prezintă interes și dincolo de cercul celor interesați oarecum direct de acest domeniu, cartea lui S. Toth intitulată Litera de țipar aduce o serie de date noi, puțin vehiculate pînă acum, și indică o serie de premise pentru o istorie a țiparului (dacă nu a scrisului) pe care el sau alții merită a o încerca.

■ Neîntrecută Viață a lui Mihai Eminescu de G. Călinescu a apărut într-o nouă ediție în limba română și în traducere în limba maghiară la Editura pentru literatură. Pe cînd traduceri în alte limbi?

## disc

■ Muzica populară românească are în Maria Lătărețu nu numai pe unul din cei mai asidui promotori ai ei, ci și o adevărată comoră de repertoriu folcloric. Cunoașterea de către artiștii a celor mai rare și ascunse izvoare ale folclorului nostru e evidentă. Noul disc (EPD-1127) cuprinde opt cîntece care în interpretarea artistei Maria Lătărețu devin din diamante brute brillante șlefuite îndelung și



atent, cu mii de scilpiri neașteptate. Ascultați pentru convingere arta neobositei cîntărețe populare exprimată în bijuteriile: „Nană, dorul meu te cheamă”, „Pădure verde de brad”, „Lăstărel de primăvară” sau „Cucule, mare dușman”. Acompaniază Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii dirijată de Radu Vînescu și orchestra lui Nicu Stănescu.

■ Alte șase cîntece populare, din care nu putem omite „Aud pașii badiului”, „Săliște-i un sat micuț” și „Bată-te, bade, codrii”, ne umplu sufletul de mireasma sonoră a codrilor de pe muncel și coline românești, prin vocea surită a Vioricăi Flintașu. Boris Marcu, îl ține „hanu” în fruntea Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii (EPC-724).

■ Orchestra lui George Vancu, formație instrumentală redusă numeric, dar de mare amplitudine, acompaniază, într-un dozaj savant elaborat, pe Justina Băluțeanu, o voce tînără și frumos timbrată, în patru cîntece, „memorabile”, la propriu și la figurat: „Hai la horă, hai”, „De-aș cînta frumos ca cucu”, „Pădure, pădure mîndră” și „Mă dusei s-auscult în luncă” (EPC-719).

## plastică

■ I. Krijanovski — pictură (fostul Muzeu Kalinderu). Experimente și tentații de care nu este ferită o anumită vîrstă, care explorează și încearcă identificări în universuri cunoscute, înainte de cristalizarea definitivă, cînd propria personalitate, îmbogățită, se manifestă plener și reminescențele se estompează. Tentat de curbe și contraste de culori I. Krijanovski încearcă uneori divagații nonfigurative ca în „Mamă”, „Sub zăpadă”, „Fluturii citron”, dar de cele mai multe ori caută corespondențe plastice. El nu reproduce, ci reprezintă și lirismul inundă cartioanele. Paleta picturii este exuberantă și plină de violecine, lipsită de gravitate. Ceea ce domină însă multe dintre tablouri sînt ecourile decorativului chiar și în compoziții și portrete, cîteva din ultimele de o reală frumusețe plastică.

■ D. Pasima — sculptură (fostul Muzeu Kalinderu). Un sculptor tînăr în căutarea personalității sale, care deocamdată se apropie cu timiditate de piatra cioplită pentru a-l descoperi virtuțile. Gipsul îi rămîne materialul preferat pe care îl prelucrează cu atenție și pasiune, cu corectitudine, dar nu cu prea multă îndrăzneală, limitîndu-se la lecția înaintașilor. Demne de reținut, mai cu seamă pentru străduințele de investigare, sînt „Oedip” și „Strigăt”, fără a trece cu vederea unele dintre portrete, ca cel al maestrului Argeșii.

■ Galerile de artă din bd. Magheru: Ervant Nicogossian — pictură. Douăzeci de tablouri și tot atîtea momente de gândire modernă, în care peisaje binecunoscute — șantiere navale, uzine, construcții — rafinate de sensibilitatea artistului, le redescoperim într-o perspectivă înedită, multe dintre ele de o certă frumusețe. Culorile

din tablourile lui Nicogossian nu sînt ascetice, ci reverberate și pline de sonorități cromatice (cu toate că uneori ascund ideile, ermetizîndu-le), ca în originala pînă „Flori” sau în evocatoarele „Amintiri din copilărie”. Pictorul nu recompune peisajele, ci căutînd frumusețea plastică le descoperă echivalente, dîndu-le existență și forță emoțională în compoziții echilibrate, nu lipsite de lirism, ca în „Peisaj de munte” (poate unul dintre cele mai reușite uleiuri expuse), „Dunărea” etc. Prima expoziție a acestui pictor tînăr, care stîrnește păreri contradictorii din partea vizitatorilor trebuie văzută.

## televizlune

Duminică 18 septembrie. Alert și variat, „Magazinul duminical” se impune din ce în ce mai mult (18.00) ■ TV-11 — cunoscutul program alcătuit de telespectatori (19.10) ■ Postul George Bacovia este evocat de emisiunea „Memoria caselor” (19.40) ■ Un program de variații despre care, deocamdată, nu știm decît că e intitulat „Un spectator neobișnuit” (20.00) ■ Din antologia filmului: „Porte des Lilas” al lui René Clair, cu Pierre Brasseur și Georges Brassens (21.00).

Marți 20 septembrie. O emisiune de versuri închinată poeteșelor (19.15) ■ Interesantul ciclu „Filmul documentar și clasicul săi” ni-l prezintă pe Dziga Vertov (19.35) ■ Ultima serie (în sfîrșit!) a filmului „Supraviețuitorii” (20.00) ■ Un atractiv program de muzică populară românească, cu cîteva „capete de afiș” ale genului: Maria Lătărețu, Irina Loghin, Pop Simion, Damian Luca, Grigore Keazim, Victor Predescu (20.15) ■ „Strungile Negoiului” în obiectivul rubricii turistice (20.45) ■ Un bun film al studiourilor iugoslave: „Inspectorul” (21.10).

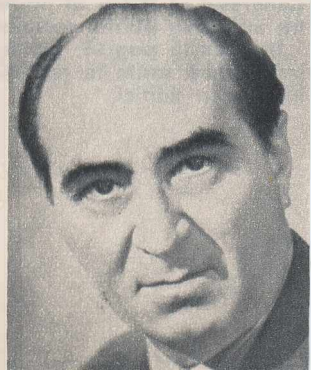
Miercuri 21 septembrie. Rubrica „Cabinet medical TV” (19.15) ■ Un spectacol de succes al ultimelor stagiuni ale „Naționalului”: piesa lui Horia Lovinescu „Moartea unui artist”. Interpreți principali: Toma Dimitriu, Tanța Cocea, Elvira Godeanu, Eugenia Popovici, Ilina Tomoroveanu, Matei Gheorghiu și Florin Piersic. Horea Popescu semnează regia iar Ion Oroveanu — scenografia (20.00).

Joi 22 septembrie. Un documentar realizat de studioul „Alexandru Sahia”: „Navigatori care dispar” (19.15) ■ În cadrul atractivului ciclu „Oragele muzicii”: Roma (19.30) ■ Clubul tineretii (20.00) ■ Un film de...anticipație: „Hocheștiții” (21.00).

Vineri 23 septembrie. Dicționar de personaje — litera D (II) (19.30) ■ Săptămîna (20.00) ■ Cu „Teleglob” în Guatemala (21.15) ■ O emisiune muzical-cinematografică — „Armonii în alb și negru” — purtînd semnătura lui Gelu Matei (21.45) ■ Parada vedetelor (22.15).

Sîmbătă 24 septembrie. O dispută estetică-sportivă: Campionatul mondial de gimnastică. Transmisune de la Dortmund (19.15) ■ Telemiclopedia (20.00) ■ Un program de doine, cîntece și jocuri populare (21.00) ■ Melodii din filme (21.20) ■ Din program acestei săptămîni — mai purtînd încă amprenta vacanței — nu lipsește „Sfîntul” (21.50) ■ În fine, un scurt program de muzică ușoară și de dans: „Prietenul meu pianul” (22.40).

Toma Dimitriu



Lucrările de extindere ce se efectuează la Ghelar impun prelungirea rețelei de galerii subterane și deschiderea unor noi orizonturi miniere. Printre cei care aduc la îndeplinire această cerință se numără și minerii din echipa fruntașă condusă de șeful de schimb Nicolae Diaconu.



# GHELAR: fișă la o monografie contemporană

Geologii au determinat cu destulă precizie durata perioadei de liniște minerală, de acalmie și echilibru tectonic, în care Munții Poiana Ruscă și-au tănuit cu strășnicie tezaurele. Calculele lor arată că filoanele de minereu (ale căror erupții la suprafață au fost excavate de primii meșteșugari fierari — spun arheologii — acum vreo două milenii și jumătate) s-au format cu miliarde de ani în urmă, în convulsiile erelor primordiale, când planeta se răcea treptat, ascunzându-și

tot mai adânc focarele de lavă. Între timp, din cătușa pietrificată a scoarței, puține extrageri s-au putut săvârși, cu toate că o întreagă eră de civilizație, purtând însuși numele prețiosului metal, și-a lăsat urmele în subsolul acestor meleaguri. Pentru că oxidarea, oricât de agresivă în natură, este totuși, în ce privește fierul, un proces superficial, iar pe de altă parte, atîta fier cît să golești un munte nimănui nu i-a trebuit vreodată pînă în zilele noastre. Din acest motiv cutezanța minerilor

de la Ghelar multă vreme n-a avut de ce să meargă mai departe de limitele tradiționale.

Într-o zi însă, în munca lor s-a schimbat ceva.

«A fost atunci un adevărat cutremur, ni s-a spus. Apoi au urmat altele, cu care treptat ne-am obișnuit. Explozia dinții le-a trezit spaimă unora. Și băgați de seamă, aici pușcările obișnuite nu sperie pe nimeni, doar sintem mineri din tată în fiu».

În dimineața acelei zile satul s-a

afiat, pentru prima oară de cînd se știa sub soare, «pe un adevărat butoi de pulbere» — după cum spuneau în glumă localnicii. În subteran, la cîteva sute de metri adîncime, se «planta-seră» în stîncă vreo două mii de kilograme de dinamită, iar ultimele cabluri ale sistemului electric de aprindere fuseseră legate încă din ajun. Începea experimentarea unei noi metode de exploatare. Trebuia să se să-

(Continuare în pag. 6)

# GHELAR: fișă la o monografie contemporană



virșească un gol subteran, o imensă pungă de minerale sfărimate, care să fie golită ulterior prin simpla răsturnare în vagonete. Trebuia deci ca satul întreg, cu casele răsfirate pe culmi, să se clatine câteva secunde sub detunătura năprasnică pregătită vreme de luni de zile în măruntaiele pământului.

Din acea zi Munții Poiana Ruscă au început să prezinte la «radiografiile» specialiștilor umbrele unor goluri neobișnuite.

## PREȚIOASA LENTILĂ DINTRE CULCUȘ ȘI COPERIȘ

Navigînd în oceanul de lavă dură, minerul căutător de fier n-are nevoie de busolă spre a se orienta. De altfel,

în această lume a mineralelor denumite hematită, sau siderită, sau magnetită, sau limonită, acul magnetic își pierde cu totul miraculoasa proprietate. De aceea orientarea în cele trei direcții ale spațiului este lăsată în acest caz pe seama topografilor și prospectorilor. Ei știu dinainte de a se fi tăiat primul metru de galerie unde se află «insula» spre care trebuie să țintească virfurile de diamant ale perforatoarelor. Le-a spus-o mai întâi chiar acul magnetic. Apoi, făcînd precizări importante, probele de rocă obținute prin foraj. Mai știu că aglomerările de fier au forma unor simburii uriași, a unor lentile biconvexe, comprimate de enorma greutate a straturilor. Deasupra — lespezi uriașe: coperișul; dedesubt — alte lespezi: culcușul. Rețeaua de galerii se apropie tenace,

străpungînd în cele din urmă unul dintre cele două capace. Apoi continuă, tăind în felii miezul lenticular. Aceasta e metoda tradițională. Cînd însă filonul este fărîmițat dintr-o dată și lăsat să cadă în galeria tăiată în culcuș, intervine noutatea, inovația. Niște capace obișnuite de lemn închid golurile de evacuare. Vagonetele vin pe dedesubt, capacele se deschid sfărîmăturile de minereu cad tonă după tonă în cuve, luînd drumul spre lumina zilei. Dar ce rămîne în loc?

Inițial, colectivul de ingineri care a pus la punct metodele de mare productivitate denumite «cu aglomerare», sau «cu subetaje», sau «combinată», a considerat că răspunsul la această întrebare nu trebuie analizat prea atent. «Firește, nu rămîne nimic. Peste golul creat prin evacuare coperișul se va

surpa mai devreme sau mai tîrziu. Dar cui îi va păsa?»

Experimentarea a arătat însă că aici se strecurase o greșeală.

## NON MULTA, SED MULTUM

La orizontul 6, lentila de minereu s-a întimplat să fie închisă într-o carapace de roci rezistente: calcar dur. Aici aplicarea metodelor de mare productivitate s-a dovedit deosebit de fructuoasă nu numai prin cantitățile sporite de metal obținute — 7 tone pe pos față de numai 3 tone cît se putea realiza prin metoda clasică — ci și prin faptul că a îngăduit valorificarea integrală a rezervei de minereu existente. Fiindcă aici coperișul nu s-a surpat și dec fărîmăturile lui, rocă sterilă, nefolositoare, n-au apărut la recepție. La fe



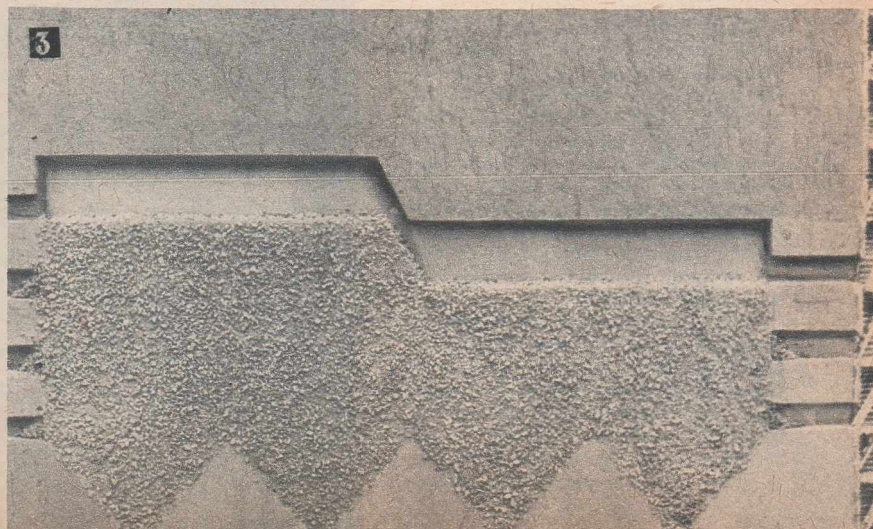
s-au petrecut lucrurile și în alte orizonturi, unde condițiile geologice au fost optime din acest punct de vedere. În alte părți însă golirea depozitelor create în subteran, după metoda exploatării în subetaje sau prin aglomereare nu s-a putut face complet. Dacă la început a curs în vagonete minereu bun, cu o concentrație de steril admisibilă, mai spre sfârșit au apărut la rampele de recepție amestecuri rebut. Experiența de la Ghelar s-a completat prin acest fapt cu un principiu de mare importanță și anume: metodele de mare productivitate trebuie aplicate numai acolo unde condițiile naturale o permit, deoarece creșterea producției de minereu de fier nu trebuie să afecteze exploatarea rațională, completă a ză-

(Continuare în pag. 8)

**1** Cariera exploatării miniere Te-liuc. Aici lucrările de excavații și de transport se fac în întregime cu mijloace mecanizate.

**2** Măsurători de precizie determină în fiecare zi deplasarea straturilor de rocă ce rezultă după dislocările săvârșite în subteran prin aplicarea metodelor de mare productivitate.

**3** O secțiune prin muntele de la Ghelar ar arăta ca în această machetă. Minereul sfărmat prin explozie este evacuat direct în vagonete prin orificiile speciale aflate în plafonul galeriei de la baza orizontului.





# GHELAR: fișă la o monografie contemporană



Unul din specialiștii care au lucrat la aplicarea metodelor de mare productivitate la mina din Ghelar: inginerul G. Nicorescu.

cămintelor. «Fierul, acest metal de care Hunedoara are atîta nevoie — ne-a spus directorul exploatării, ing. Ioan Albu — e prea scump pentru a ne permite să-l lăsăm în pămînt fie și de dragul creșterii productivității».

În aceste condiții, munca minerilor din bazinul Poiana Ruscă prezintă sub raportul complexității problemelor de organizare un interes aparte.

## PÎINEA HUNEDOAREI

De la mină șoseaua coboară continuu căznindu-se din răspuțeri să prindă din urmă apa jucăușă a Cernei. Pe undeva, pe aproape, sărind din pisc în pisc peste văile adînci ale munților, aleargă împreună cu ea linia funicularului. O a treia arteră prin care Ghelarul se leagă de cetatea hunedoreană a fontei și a oțelului este calea ferată îngustă ce se încrustează în relieful frămîntat al locului, pe un traseu la fel de sinuos. Și, în sfîrșit, cea de-a patra — tunelul.

Undeva, în Carpații Răsăriteni, la izvoarele Suhei, vijeliosul afluent al Moldovei, două inscripții gravate în marmură albă consemnează numele celor ce au săpat cel mai lung tunel din țară, tunelul Aluniș (6 175 m). Ortacii vestiților maiștri mineri Nistor Fluture și Petre Crișan și-au dat aici mîinile

pe ruinele ultimului zid de piatră care-i mai despărțea în zorii zilei de 22 august 1964. Astăzi, o nouă placă de marmură așteaptă să fie prinsă în șuruburi la intrarea unui tunel, de astă dată mai lung: 7 000 m. În capul listei, din nou numele lui Petre Crișan. Cei peste 130 m liniari pe lună cu care brigada de tuneliști a acestuia și-a consolidat reputația cucerită la tunelul Aluniș reprezintă un record de înaintare în domeniul excavațiilor subterane din bazinul Poiana Ruscă. Tunelul a cărui străpungere va avea loc nu peste multă vreme se înscrie printre principalele lucrări prevăzute în planul general de extindere și modernizare

a minelor de fier de la Ghelar. În ritmul alert ce caracterizează activitatea de pusă în acest sector se desfășoară și alte lucrări menite să pună în valoare noi orizonturi miniere a căror dare în exploatare va spori cantitatea de minereu extras la Ghelar cu peste 200 mii tone anual. Spre noile rezerve situate între orizonturile 6 și 8 și cele de la orizontul 140 au fost deschise galerii în același timp cu pregătirea aplicării metodelor de mare productivitate în alte fronturi de lucru.

## DISTRUGĂTORII DE MUNȚI

Furnalele Hunedoarei trimit fără întrerupere oțelăriilor mii de tone de fontă, iar acestea alimentează marile laminoare, de unde industria constructoare de mașini își primește hrana zilnică. Impresionante cantități de oțel trec prin cuptoarele acestui uriaș industrial. Zi și noapte curg de pe valea îngustă a Cernei, în vagonete, corfe de funicular sau autocamioane, uriașele cantități de minereu pe care minerii de la Ghelar și Teliuc le smulg din strînsoarea muntelui. Acolo unde s-a săvîrșit acest act de extragere, comparabil ca proporții cu însuși procesul de formare a munților, rămîn goluri subterane, peste care din cînd în cînd se produc surprîsi spectacu-

loase. Dar aici nimic nu are loc la întîmplare. Un amănunțit studiu topografic efectuat cu aparate de extremă precizie urmărește deplasarea straturilor de rocă și depistează cu mult înainte zonele unde se vor produce rupturi. Ochiul nu poate înregistra mișcarea lentă, tectonică, din care rezultă mari falii, asemeni celor produse de cutremure, dar teodolitelor nu le scapă nici un amănunt. Așadar, specialiștii stăpînesc și acest proces și, după cum drumurile subterane ale minerilor se supun cu strictete cerințelor impuse de adîncimea, forma și dimensiunile filoanelor, tot așa proporțiile gurilor săvîrșite de ei în adîncurile pămîntului respectă legile inexorabile ale surpării a căror acțiune produce denivelări și chiar schimbări de relief.

În această titanică încleștare cu natura omul iese totdeauna învingător. Fiecare victorie reprezintă un șurub, o mașină, un agregat. Și toate la un loc, miile de lucruri atît de importante de care tehnica veacului nostru ne-a obligat să nu ne putem dispensa.

Iar în anii ce vor veni, Ghelarul își va spori dărnicia.

Nicolae RĂDULESCU  
Fotografii de Elena GHERA

Locurile pentru explozivi se execută la Ghelar cu perforatoare speciale care reduc cu totul efortul fizic al muncitorilor și permit realizarea unei productivități ridicată.



# în avanpremieră: noua stagiune bucureșteană

**DEBUTURI ÎN DRAMATURGIE • CHIPURI INEDITE ALE EROILOR LUI CARAGIALE • PE AFIȘ, E LA SHAKESPEARE LA MROZEK • LA RAMPĂ: «DANTON» DE CAMIL PETRESCU • SPECATORII AU CUVÎNTUL.**

În curînd, gongul inaugural va anunța în teatrele bucureștene deschiderea stagiunii 1966/1967. Ce titluri noi vor fi înscrise pe afișe? Sub ce identități vom descoperi pe actorii preferați? Cu ce lucruri noi vor veni teatrele în întîmpinarea dorințelor spectatorilor? Iată întrebări la care miile de iubitori ai Taliei așteaptă răspunsuri în fiecare prag de nou sezon teatral.

Un scurt raid prin sălile de repetiții acum, după vacanță, ne dă posibilitatea să întvedem o stagiune interesantă, în multe privințe mai bogată și mai variată ca cele trecute. Ne referim în primul rînd la aria largă a repertoriului, afișele teatrelor înscriind nume de dramaturgi de la antici la moderni. Bucureștenii vor avea prilejul să facă cunoștință prin intermediul actorilor cu opera unor dramaturgi doar citiți pînă acum. E vorba de Georg Büchner sau Slavomir Mrozek, de acea mult așteptată transpunere scenică a lui «Danton» de Camil Petrescu. Și binecunoscutele comedii ale lui Caragiale vor fi în măsură să constituie surprize pentru spectatori, care le vor vedea în noi interpretări regizorale și actoricești. Nu vor lipsi din noua stagiune nici debuturile în dramaturgia originală și nici spectacolele abordînd texte mai puțin cunoscute ale unor scriitori români clasici ca Lucian Blaga, Octavian Goga, Mihail Sorbul. Se pare că una dintre preocupările în această stagiune o va constitui sectorul creației actoricești. Vom avea prilejul unor reîntîlniri cu actori cunoscuți în ipostaze scenice inedite, cu tineri interpreți remarcați de curînd abordînd partituri în măsură să confirme sau nu speranțele spectatorilor. Înaintea celor dintîi premiere ale noului sezon ne-am adresat unor actori, regizori, directori de teatre care vă prezintă apropiatele lor realizări. Vin ele în întîmpinarea dorințelor publicului? Confrunțați-le cu declarațiile spectatorilor care ne-au făcut în încheiere cîteva mărturisiri.

## ce veți juca în stagiunea 1966/1967?



**VICTOR REBENGIUC**

(Teatrul Mic)

Mă așteaptă două întîlniri inedite: primul, erou dintr-o tragedie shakespeareană, cel titular din «Richard al II-lea», îl consider un rol de maturitate și sper din toată inima ca, sub îndrumarea regizorului Radu Penciulescu, să-l reușesc. Apoi, e vorba de un prim contact cu dramaturgia de factură inedită pentru mine a polonezului Mrozek, prin intermediul piesei «Tangou» în care am fost distribuit.



**GINA PATRICHI**

(Teatrul «Lucia Sturdza-Bulandra»)

Noăa stagiune semnifică pentru mine în primul rînd reîntîlnirea cu un rol caragialesc: Mița Baston din «D-ale carnavalului» pe care o pune în scenă Lucian Pintilie. Am mai jucat cîndva acest rol, dar am impresia unei noi luări de contact pentru că regia actualei versiuni scenice nu evoluează pe linia unei farse-balet, cu un vîrtej de măști și încurcături. Caragiale a descris cu sarcasm o lume reală, trivială și strîmbă. Urmează s-o interpretăm ca atare, dînd curs invitației la un realism profund, invitație care este implicată în text.



**ION LUCIAN**

(Teatrul «Ion Creangă»)

Voi avea satisfacția unui rol într-o piesă contemporană semnată de americanul Herb Gardner. Se intitulează «Mii și mii de clovni» și are în centrul acțiunii un scriitor a cărui dramă e declanșată de imposibilitatea de a-și pune talentul în slujba principiilor sale etice. Eroul acestei comedii amare oferă o partitură deosebit de interesantă pentru interpret și munca pe text mă preocupă, dorind să ofer spectatorilor noștri un personaj convingător și emoționant.

(Continuare în pag. 10)

# în avanpremieră: noua stagiune bucureșteană

**ELENA DELEANU** (directoarea Teatrului Muncitoresc C. F. R. -Giulești)

## din nou o stagiune în ospetie și perspectivele unui teatru nou



### OLGA TUDORACHE

(Teatrul Mic)

Spectatorii mă vor putea recunoaște sub trei noi identități în stagiunea actuală. Actualmente, repet rolul ducese de Gloucester în «Richard al II-lea» de Shakespeare. Mă așteaptă apoi rolul Mamei din «Tangou», contactul cu teatrul lui Mrozek nemaipărându-mi-se inedit după cel, din stagiunea trecută, făcut cu dramaturgia lui Eugen Ionescu. În sfârșit, aștept cu un sentiment de emoție repetițiile cu piesa lui Horia Lovinescu «Hanul de la răscruce». Mi s-a încredințat rolul Femeii în negru căreia i-a dat prima viață scenică marea noastră actriță Aura Buzescu.



### CORNELIU DUMITRAȘ

(Teatrul Muncitoresc C. F. R. -Giulești)

Am fost distribuit în rolul lui Cirin din piesa de debut a unui tânăr dramaturg — N. Ionescu — intitulată «Neîncredere în foisor». Deși e un rol mic, cu o singură apariție, personajul mă interesează în mod deosebit: este primul erou negativ pe care îl interpretez și mă preocupă posibilitățile de creionare a unui caracter printr-o singură apariție. Pe de altă parte, despre acest Cirin — morfinoman și criminal — se vorbește deosebit de mult în text. Este mereu pomenit de ceilalți eroi, astfel încât îmi revine răspunderea ca prin prezența mea în scenă, prin compoziția fizică și psihologică pe care o voi face să determin publicul să-i creadă pe parteneri în ceea ce spun despre mine, nu numai «pe cuvânt».



### FLORIN PIERSIC

(Teatrul Național «I. L. Caragiale»)

Îmi încep noua stagiune așa cum am terminat-o pe cea anterioară, sub semnul filmului. Turnările la «Șapte bărbați și o fetișcană», coproducție româno-franceză, sînt în toi, dar am și început să mă gîndesc la rolul pe care îl voi interpreta pe scena Naționalului după întoarcerea din turneele de la Budapesta și de la Viena. Este vorba despre unul dintre cei mai importanți și mai disputați eroi ai literaturii universale: prințul Mișkin din dramatizarea romanului «Idiotul» de Dostoievski. Și nu uitați că, fără îndoială, publicul mă va compara cu excelentul Iakovlev, interpretul din memorabila ecranizare a lui Piriev.



### TANȚI COCEA

(Teatrul Național «I. L. Caragiale»)

Din păcate, în noua stagiune voi apărea pe scena Naționalului doar într-un rol în care publicul m-a văzut și la sfîrșitul stagiunii trecute: mama din «Nunta înșingată» de Garcia Lorca.

Momentan nu întrezăresc alte perspective... (N.R.: fapt pe care și noi îl regretăm).

— Șantierul în care e transformat sediul teatrului dumneavoastră v-a determinat stagiunea trecută să fiți permanenți oaspeți ai altor săli bucureștene. Situația se va repeta și în noul sezon?

— Refacerea completă a sălii noastre ne va obliga să solicităm din nou găzduire altor teatre. Dar, cu îndrituitele speranțe că în toamna lui 1967 vom deschide stagiunea într-un teatru modern și elegant, ne-am străduit să alcătuim un repertoriu cît mai interesant, multe dintre spectacolele pe care le vom pregăti fiind proiectate și pentru noua sală.

— Cu ce veți deschide stagiunea?

— Cu o piesă de debut a ieșeanului N. Ionescu intitulată «Neîncredere în foisor». Spectacolul se va adăuga celorlalte piese românești din repertoriul nostru: «Pe două metri lungime de undă» de S. Macovei, «Cu cine mă bat» de

Aurel Storin, «Gaițele» de Kirilescu «Mușcata din fereastră» de Victor Io Popa etc. Tot din dramaturgia românească intenționăm să montăm: «Leti piseții» de Mihail Sorbul.

— Din promisiunile mai vechi făcute spectatorilor ce vom putea vedea?

— «Romulus cel Mare» de Dürrematt și «Nunta lui Figaro» de Beaumarchais. De asemenea, din dramaturgia contemporană vom pune în scenă piesa I. Miller «Toți fiii mei» și «Regele go de Evgheni Șvart».

Condițiile speciale în care am jucat stagiunea trecută au făcut ca premierele noastre să fie puțin reprezentate, a că socotim util să le reluăm. Mă refer: «Pălăria florentină», «Bietul meu Marat» «Billy minciinosul» și «Cin-Cin», piese văzute de un număr relativ mic de spectatori.

### LUCIAN GIURCHESCU (regizor)

## metamorfoza unui regizor de comedie

— Pentru noua stagiune rezerv publicului și criticii o surpriză. M-am văzut socotit, prin forța împrejurărilor, respectiv a majorității spectacolelor pe care le-am montat, drept regizor de comedii. Voi avea acum ocazia să-mi lărgesc sfera de activitate, punînd deopotrivă în scenă și — hai să nu le spunem drame — piese «serioase».

— Se pare că această «transformare» a început încă din stagiunea trecută.

— Da, dar ea a rămas totuși între culise. La sfîrșitul stagiunii anterioare am terminat montarea lui «Henric al IV-lea» de Pirandello pe scena teatrului «C. I. Nottara». Premiera urmează să aibă loc abia în noua stagiune, astfel încît ea va deschide seria noilor mele spectacole, cele ce vor opera metamorfoza mea.

— Facilitată de care alte texte?

— În primul rînd de un Cehov pe scena Teatrului de Comedie, un Cehov care nu s-a mai jucat niciodată la noi în țară și a cărui premieră mondială a avut loc în 1956: «Platonov».

— O piesă mai puțin cunoscută...

— Este prima piesă a lui Cehov, de o lungime excesivă, astfel încît nu poate fi jucată integral, ci numai după operarea unor tăieturi în text. De altfel, toate spectacolele cu «Platonov» jucate la Paris — avîndu-i în distribuție pe Jean Vilar, Marie Casarés și Georges Wilson — în Italia, Olanda și la Moscova, la Teatrul «Vahtangov», au propus fiecare publicului o altă piesă, o altă variantă a ei. E rîndul nostru să mai adăugăm una, de astă dată în prelucrarea Andei Boldur.

— Cum se explică această strălucită carieră internațională?

— Este vorba în primul rînd de atracția pe care o exercită numele lui Cehov în sine. Apoi, în această piesă de început există strînse toate temele pe care dramaturgia cehoviană le-a dezbătut ulterior, tratate aci într-o formă mai spectaculoasă, mai violentă.

— «Platonov» e singurul spectacol bucureștean care vă va purta iscălitura în viitoarea stagiune?

— Nu, căci am și început munca — deocamdată o muncă de studiu — asupra unui text care se va prezenta pentru prima dată publicului nostru, deși sînt mai bine de trei decenii de cînd a fost scris: «Danton» de Camil Petrescu, o lucrare dramatică în care atributele scenice se împletesc organic cu altele de

mare elevație literară și filozofică.

— Unde și cu cine în rolul titlului?

— Pe scena Teatrului «C. I. Nottara» cu George Constantin.

— S-ar părea că metamorfoza dvs. completă: o întregă stagiune fără nici un zîmbet.

— Nu tocmai. Mi-aș dori foarte mult să montez și un spectacol de comedie, atît mai mult cu cît mi-am găsit textul cărui ar trebui să-i găsesc gazda teatrală. Este vorba despre comediele tr-un act ale polonezului Slavomir Mrozek la care am și întocmit caietele regie.



## un teren mereu inedit: dramaturgia românească

— Ca și în stagiunile trecute, și în cea care se va deschide în curînd mă preocupă în primul rînd dramaturgia românească. Am montat pînă acum în fiecare an cel puțin cîte o piesă românească și prefer în continuare să contribuie prin spectacole la dezvoltarea și promovarea dramaturgiei naționale și nu prin declarații și articole: actul scenic este după mine singurul și adevăratul mod prin care un regizor poate susține creația originală.

— Cum vă veți îndeplini acest dezerat în stagiunea 1966/1967?

— Pentru început, montînd la Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești piesa unui debutant ieșean, N. Ionescu, intitulată «Neîncredere în foșor».

— Spectacolele pe care le-ați semnat,

controversele criticilor pe marginea lor vă caracterizează ca pe un regizor inventiv, cu abundență inspirație, mereu în căutare de soluții scenice noi. E firesc deci să așteptăm de la dv. un spectacol de factură inedită...

— Am un asemenea proiect pe care, cu ajutorul colectivului Teatrului Muncitoresc C.F.R.-Giulești, sper să-l realizez în primăvară. E vorba de un spectacol montat în ambianța Palatului de la Mogoșoia, pe un text din dramaturgia românească la care încă nu m-am fixat definitiv. Mă bucur că-mi voi realiza această dorință mai veche într-o perioadă cînd, cu prilejul anului turistic internațional, spectacolul va putea fi vizionat și de mulți oaspeți străini.

## ce așteptați de la noua stagiune?

răspund spectatorii

**DUMITRU ALEXANDRU** — tipograf la I.P. «Informația»

Am văzut la Teatrul Național «Eminescu» și «Cuza Vodă». M-a impresionat reînvierea pe scenă a unor personalități din cultura și istoria țării noastre pe care le cunoaștem numai din cărți. Mi-aș exprima dorința să văd și alte spectacole care să aibă ca eroi mari oameni ai țării, cărturari, savanți, artiști. Cred că istoria noastră oferă în acest sens mari posibilități dramaturgilor. Și încă o dorință: multe comedii bune, dacă se poate inspirate din viața noastră cotidiană.

**VIRGIL PĂDUREANU** — tehnician la I.C.H.F.

Cunoaștem, după părerea mea, încă foarte puțin perioada de început a dramaturgiei noastre. Sînt convins că dacă s-ar pune în scenă, în interpretări regizorale și actoricești moderne, comedii de Fada sau unele mai puțin jucate ale lui Alexandri, ar stîrni interes. În același timp cred că repertoriul stagiunilor trecute a dus lipsă de comedii contemporane și sper că cea care începe să ne ofere mai multe și mai bune.

**SUZANA MAGHERAN** — tehnician arhitect I.S.C.A.S.

Pentru mine personal a merge la teatru este similar cu o sărbătoare. Mă pregătesc sufletește îndelung pentru a veni în contact cu acel emoționant act creator care e teatrul și care naște viață. Mi-aș dori în consecință în noua stagiune spectacole în care nobletea ideilor să fie oglindită de nobletea formulărilor, un teatru al poeziei dense, țîșnită din viața oamenilor. Dacă ar fi vorba să citez titlul unei piese pe care aș dori s-o văd pe scenă, atunci aș spune «Pisica pe acoperișul fierbînt» de Tennessee Williams. Și poate mai mult Lorca. Aștept totodată noi piese ale unor dramaturgi români în care să apară contemporaneitatea noastră.

**CRISTINA SĂFTOIU** — tehnician, Uzina de mecanică fină

La vremea cuvenită, presa noastră a criticat practica unor teatre de-a «descoperi» cîte un autor străin într-o stagiune și de-al prezenta pînă la suprasaturare. Practica aceasta ține acum de domeniul amintirilor, dar din păcate s-a căzut și în extrema cealaltă: unii autori au intrat și ei la un moment dat în domeniul amintirii spectatorilor. Am vrea să vedem lucrări care n-au fost nicînd jucate pe scenele noastre sau lucrări care au ținut afișul în urmă cu atît de mulți ani, încît generațiile tinere n-au apucat să le vadă. Aș dori în noua stagiune un Shaw din care «Maior Barbara» sau «Căruța cu mere», de pildă, nu știu să fi fost vreodată reprezentate; aș dori un Oscar Wilde, un Brecht, din care pe afișul bucurestean au lipsit însăși capodoperele «Mutter Courage» și «Viața lui Galilei».

**RADU FARCA** — student I.S.E. «V.I. Lenin»

Aș dori în noua stagiune manifestări teatrale în care publicul să fie mai direct și mai intens solicitat, o serie de manifestări care nu

știu dacă s-ar putea numi chiar spectacole, dar care să mă invite să particip la dezbaterile desfășurate pe scenă, să mă solicite să-mi spun și eu cuvîntul. De ce spectacole de cea mai stringentă actualitate, cum sînt de pildă «Cazul Oppenheimer» sau «Nu sînt Turnul Eiffel», nu pot fi urmate de discuții? De ce s-a abandonat forma conferințelor experimentale despre care am auzit că s-a întrebuit cu ani în urmă în teatrul bucurestean? Acestea ar avea și meritul de a lărgi cu noi nume și titluri repertoriul curent, contribuind la creșterea unui public avizat în toate problemele dramaturgiei — de la cea clasică pînă la cea contemporană.

**VALERIA RĂDULESCU** — vitrinier O.C.L. «Încălțămîntea»

Mi-e teamă că dorința mea ar părea puțin deplasată. Cînd, în marea majoritate, cei de-o vîrstă cu mine doresc să vadă pe scenă aproape în exclusivitate piese moderne, preferințele mele se îndreaptă în alte direcții. Aș vrea să cunosc nu numai din paginile cărții teatrului Molière și Goldoni — care lipsesc de ani din stagiunile bucurestene — sau ale unor dramaturgi pe care nu-mi amintesc să-i fi văzut jucăți vreodată ca Marlowe, Ben Jonson, Marivaux și alții alții. Dar tragicii greci și latini sau savuroșii comediografi antici? Și aș mai dori să văd una dintre piesele care mi-au plăcut mult la lectură: «Visul unei nopți de vară» de Shakespeare.

**GABRIELA TARABEGA** — bibliograf, bibliotecă orășenească «Mihail Sadoveanu»

Un spectacol din trecutele stagiuni de care nu numai că-mi amintesc cu incintare dar de-a căruia imagine nu mă pot despărți de cîte ori întîrzii asupra versurilor lui Jacques Prévert este cel pe care Teatrul Mic l-a dedicat poeziei acestuia. La vremea cînd aș fișe au anunțat premiera lui am crezut că asist la un început ce va fi continuat. M-am înșelat și mă întreb de ce. Asemenea manifestări au meritul de-a familiariza publicul cu creația unui poet, de a-l introduce în universul său poetic. Aș aștepta de la noua stagiune o serie de asemenea spectacole poetice și aș propune cîteva nume: Arghezi, Blaga, Maiakovski, Lorca, Machado, Apollinaire și... fără indoielă, pagina mi-ar fi neîncăpătoare dacă m-aș decide să-i înșir pe toți. Prefer să las pe regizori și actori să-mi rezerve surpriza.

**DR. RĂZVAN STINGHE** — cercetător științific la Institutul de fiziologie

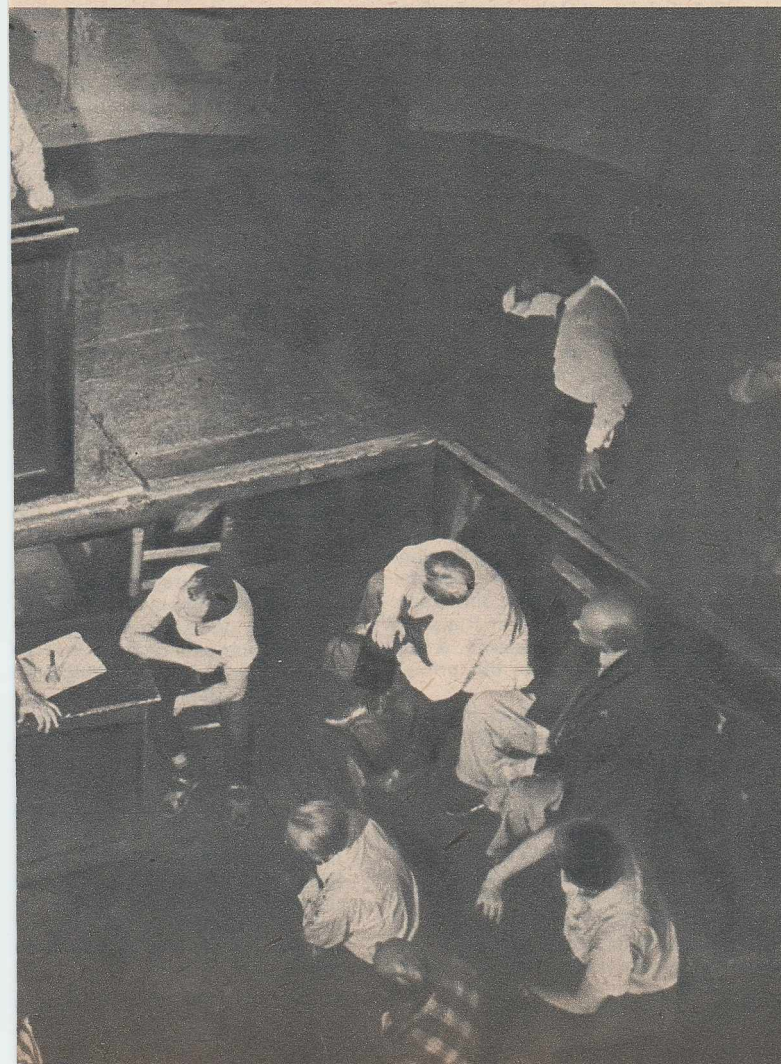
În primul rînd sînt nerăbdător să urmăresc din stal o piesă contemporană românească care să dezbată pasionat problemele de azi ale intelectualității. Doresc, de asemenea, să asist la cîteva spectacole pe care le-aș vrea remarcabile — pe texte din literatura dramatică universală: să zicem o versiune a lui «Faus» de Goethe. În ultima vreme ne-am ajuns ecouri interesante despre o piesă a lui Peter Weiss al cărei titlu e «Marat — Sade». Aș dori s-o văd jucată.

Anchetă realizată  
de Eugen COMARNESCU  
și RODA RUPEA  
Fotografii de S. STEINER



D-ale carnavalului» — ediția 1966, în regia lui Lucian Pintilie. Priviți într-o scenă de la repetiții pe Rodica Tapalagă, Octavian Cottescu și Gina atrichi.

iviu Ciulei își va vedea realizat în această stagiune un vechi proiect al său: montarea piesei «Moartea lui Danton» de Georg Büchner. El interpretează și rolul titular.





în curînd  
pe ecrane

# steaua fără nume

(coproducție româno-franceză)

Istoria mai veche sau mai nouă a cinematografului este atât de plină de dezamăgiri de pe urma ecranizărilor, încît un critic italian a ajuns să lanseze (în revista «Bianco e nero») paradoxul «că cel mai bun subiect de film este un roman prost sau o comedie proastă». Dincolo de exagerarea obligatorie se afirmă însă, încă o dată, dacă nu imposibilitatea, în orice caz îndărătnicia cu care se încheagă o solidaritate stilistică între literatură și film. Cei care țin ca măcar cîțiva atomi ai acestor două arte să facă cît de cît casă bună, cer unei adaptări cinematografice, pe bună dreptate, un singur lucru: să nu maltrateze spiritul operei literare (în cazul în care aceasta are acel ceva ce se cheamă un spirit anume).

Regizorul francez Henri Colpi s-a apropiat cu respect de lumea personajelor lui Mihail Sebastian, cu o înțelegere cuviincioasă a ceea ce poate fi clătinat în construcția piesei fără a răpi nimic din poezia ei cînd blindă, cînd amară.

Păstrînd întreg firul măruntelor dar semnificativelor întîmplări ce umplu ziua unui orașel de provincie din jurul lui 1930, cineastul (în colaborare cu



O Monă care, pentru cîteva ore, s-a desprins de lumea lui Grig. (În fotografie, actorii Marina Vlady și Cristea Avram.)

Alexandru Mirodan în calitate de scenarist) a realizat un film nu atât al aspirațiilor strivite, cît al înțelepciunii (oricîtă resemnare ar ascunde ea) și puterii de a-ți ocroti visul; chiar atunci, și mai ales atunci cînd de după perdelele tirgului pîndesc indivizi înăcriți de viața ce nu le oferă altceva decît delicia curiozității.

Printre oameni ce aduc cu ei aerul coclit al locurilor unde unitatea de măsură a timpului sînt trenurile ce se opresc sau nu în gară, profesorul Miroiu se mișcă timid, dar mai puțin decît ne-am obișnuit să-l vedem pînă acum, stîngaci, dar nu chiar atât încît să nu ne lase să bănuim un fapt: acela de a fi conștient că pornirea sa de a călători cu gîndul prin spațiile siderale este nu o ciudățenie, ci un mod de apărare și, implicit, o zestre spirituală. Eroul nu reface total (cel puțin așa mi se pare) la o altă vîrstă, tînără, experiența profesorului Udrea (personaj ce nu stîrnește decît duioșie, ceea ce pe plan psihologic sau estetic spune foarte puțin), ci anunță o structură umană care, chiar dacă nu se va salva, va ști să evite ridicolul, va ști că nu e bine să vorbești pe toate drumurile de propriile-ți simfonii neterminate ori de stelele nedescoperite. Apariția Monei în viața lui este — în accepția cineaștilor — una din acele întîlniri în stare să umple o viață de om nu atât prin intensitatea dragostei stîrnite, cît prin prilejul pe care-l oferă bărbatului de a se verifica. Scurta fericire a lui Miroiu este aceea de a fi întîlnit o ființă în stare, fie și numai pentru cîteva ore, precum Cătălina lui Eminescu, să trăiască visul. Pe măsură ce Mona descoperă casa lui Miroiu, camerele i se par aripile unui adevărat palat, iar grădina capătă o lumină

mirifică. Felul cum Colpi împreună cu pictorul scenograf Ion Oroveanu fac sensibilă pentru spectator participarea eroinei (noi vedem o dată cu ochii ei și prin ochii ei dimensionarea poetică a locului) alături cîteva dintre cele mai frumoase cadre ale filmului (numai dansul Monei dimineața apare drept un simbol mult prea apăsător, cu toată suavitatea lui).

Pentru ceea ce și-a propus regizorul drept final, o altă direcționare a vieții lui Miroiu, poate mai puțin închisă între pereți, se cerea mai multă abateră de la litera piesei. Ne putem închipui urmele pe care le-a lăsat trecerea stelei cu nume, dar filmul, artisticeste vorbind, pare a nu fi găsit nici un punct de care să-și sprijine o sugestie.

Ținînd piept ispitei (conținută în textul piesei) de a presăra petalele roze ale unei poetizări excesive prin toate colțurile descoperite de aparatul de filmat, Colpi a trecut însă pe lângă cîteva posibilități de mărire a expresivității obiectelor, a relațiilor dintre acestea și personaje, fapt ce ar fi alungat senzația, pe alocuri existentă, a unei inscenări teatrale văzute din primele rînduri ale sălii.

Singuri într-o ambianță ce nu suferă decît vreo două-trei schimbări, actorii au avut asupra lor toată povara textului. Un text prin care trebuiau să-și dezvăluie (în bună măsură) personajul dar numai atât: tot din întîlnirea dialogurilor trebuia să ia naștere căldura, uscăciunea, lumina, îmbîcseala.

Claude Rich, acest excelent actor modern de film, își supune integral ființa cerințelor rolului; Miroiu al său, păstrat constant la punctul de întîlnire a visului cu conștiința timidă a unei superiorități morale, înseamnă nu nu-

mai chipul de adolescent atins riduri în jurul ochilor, așa cum este al interpretului, ci și mersul său. Acțiunea umbrelor cînd mărunț, grăbit, comic, cînd stînjinit, cînd lăsat să se potrivească cuvintele care Bela Balazs cerea actorilor să poarte pașii în așa fel încît aceștia devină «o mărturie și totdeauna monolog care exprimă mai com și mai sincer felul cum eroul reacționează la cele ce s-au întîmplat».

Din alternări de transparențe și intensități de lumină a ochilor, a o zului, apare compus personajul nei căruia interpretarea Marinei Vlady șters orice urmă de stridență, mult decît oricînd, farmecul ei se reanalizează amănunțite, pentru că, mult decît în alte dăți, fascinația pe nașului se amestecă cu cea a actului chemîndu-se reciproc.

Cristea Avram, în scurta sa apariție intuitivă cu iuteală fiecare monososirea lui Grig nu destramă, primele clipe, vraja, căci persoana este scutită de unele replici ce-l făostentativ incul și cam grosolan; cîteva argumente ce dovedesc o credere lucidă în posibilitatea rîndirii Monei lîngă Miroiu sună nu jigăci cumplit de adevărat. În rolurile profesorului Udrea, domnișoarei Cucu:fului de gară, actorii Gr. Vasiliu-Eugenia Popovici și Marcel Angh cu au creionat nu numai tipuri pregnante, ci au asigurat domnișoarei Cucu:nelăsînd comicului decît un spațiu trîns (depășit uneori, fără intrinsec de structura de actor comic a lui lic), într-un film ce răsfrînge din poezia umanistă a lui Mihail Sebastian.

Magda MIHĂILESCU



«Miroiu? Un rol romantic pe care m-am străduit să nu-l intruchipez într-o manieră romantică» — declara Claude Rich.



## PROFIL

# John Ford

Apropiata aducere pe ecranele noastre a «Diligenței» (sau «Cavalcada fantastică», titlu ce a înlocuit în unele țări pe cel original, Stagecoach), considerată definitiv capodopera westernului, prilejuește spectatorilor maturi o reîntâlnire cu John Ford iar celor tineri — cunoștința cu unul din cei mai străluciți reprezentanți ai artei cinematografice.

Fără să-și propună în mod deliberat un program estetic, regizorul și-a consolidat (de-a lungul unei activități vaste: peste 120 de filme în 50 de ani de carieră) un stil unitar, piatră cu piatră, cărămidă cu cărămidă, măturie a unei participări depline și intense la tot ce este simplu, vital, viguros în acțiunile umane. Oriunde ne-am mișca în universul fordian, fie că este vorba de aria tematică a istoriei, în special a vestului (cinematul este un maestru al genului western), a războiului, a mării (motivele de frunte ale operei sale) ne întâmpină fapte vii, oameni simpli și înțelepți, ce se definesc sub ochii noștri; știința de a construi caractere ce se dezvăluie în mers, în acțiune, în confruntarea individului cu semenul său ori cu o colectivitate pe care întâmplarea — înțeleasă uneori ca o soartă — o obligă să facă față aceleiași situații, este cea care unește prin firele de aur ale unei personalități autentice câteva filme peste care nici o istorie a cinematografului nu poate trece. Numai anumite vanități hiperestetice mai noi au lansat în ultima vreme ideea existenței unui procent de artificialitate în filmele marelui cineașt (argumentul ar fi folosirea abuzivă a procedurii de a instala oamenii într-un spațiu și timp dat, pentru a le urmări reacțiile); Ford are dreptul moral de a-și însuși drept contraargument măturisirea lui Hemingway: «Nimic mai greu decît să scrii proză simplă și cinstită despre om».

## FIȘĂ FILMOGRAFICĂ

John Ford (adevăratul său nume este Sean Aloysius O'Fearna) s-a născut la 1 februarie 1895 la Cape Elisabeth, ca mezin al unei familii de irlandezi cu 11 copii. În 1913 a bătat la porțile Hollywoodului, unde fratele său Francisc luca ca regizor și scenarist sub conducerea lui Thomas Herper Ince. Își începe activitatea de regizor în 1917, primele sale 29 de filme fiind westernuri. Cele 40 de filme realizate după 1924 (pînă în 1939, anul «Diligenței») nu aparțin acestui gen. Amintim câteva dintre cele mai importante opere ale sale din perioada filmului sonor: *Patru pierdută* (1934), *Tot orașul vorbește*, *Denunțatorul* (1935), *Plugul și stelele* (1936), *Diligenta*, *Tinărul domn Lincoln* (1939), *Fruitele miniei*, *Lunga călătorie spre casă* (1940), *Drumul tutunului* (1941), *Draga mea Clementine* (1944), *Prețul gloriei*, *Omul liniștit* (1952), *Lunga linie cenușie* (1954), *Omul care a împușcat pe Liberty Valance*, *Cum a fost cucerit Vestul* (1962), *Toamna Cheyenilor* (1964).

## trei din filmele festivalului de la veneția

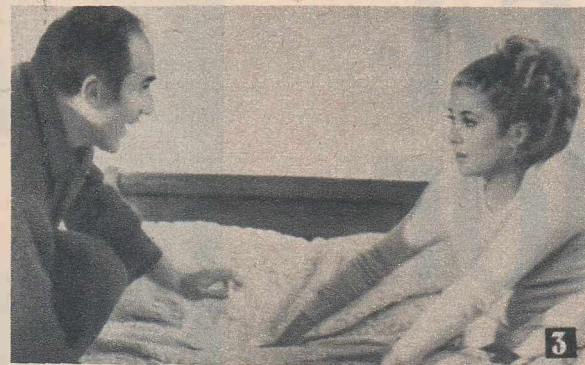
**1 FAHRENHEIT 451** — realizat de François Truffaut după romanul științifico-fantastic al lui Ray Bradbury. În fotografia nr. 1 apare actrița engleză Julie Christie (deținătoarea premiului Oscar 1966), într-unul din cele două roluri pe care le interpretează în acest film: Linda.

**2 O JUMĂTATE DE OM** aparține unuia din tinerii regizori italieni, Vittorio de Seta (filmul său de debut *Bandiții din Orgosolo* a fost încununat la unul din trecutele festivaluri cu premiul «primei opere»). În distribuție: Tomas Milian, Lea Padovani, Ilaria Occhini (foto 2), Serge Reggiani.

**3 CREATURILE** — filmul scris și regizat de Agnès Varda dezvoltă un contra-



punct cinematografic între viața unei familii tinere (bărbatul este scriitor) și nașterea unor eroi de roman. Cadrul ales de noi îi înfățișează pe cei doi interpreți principali: Michel Piccoli și Catherine Deneuve.



## marga barbu

Dacă un năvălit obicei al regizorilor noștri de film, acela de a uita ani în șir actorii, nu ar fi atins și destinul artistic al unor interpreți într-adevăr înzestrați, poate că am fi obosit tot țintind în acest păcat. Dar mi se pare că nu avem dreptul să ne învîrtim indiferenți în jurul consemnărilor biografice cuminiți atunci cînd un actor a trebuit să aștepte zece ani o reîntâlnire cu platoul. De ce? În orice caz, goana după chipuri noi cu orice preț (mai ales feminine) s-a soldat nu de puține ori cu o suită de fotografii mișcătoare, nu cu un real câștig artistic. O binevenită sporire a grijii pentru soarta interpretului profesionist, mai puțină teamă în fața cuvîntului «vedetă» ne-au adus din nou în ultima vreme față în față cu actorii așteptați mai de mult.

Cele trei roluri create de Marga Barbu în «Procesul alb», «Haiducii» și «La porțile pămîntului» dovedesc o accentuată disponibilitate în a-și apropia psihologia personajelor, oricît de diferite ar fi între ele apriga Anița (Haiducii) de nevasta geologului din «La porțile pămîntului», o madame Bovary fără pricină. Actrița pare că uită de aparatul de filmat, de unghiurile bune, de sicila platoului; totul este jucat cu dăruire, cu puterea de a lega într-un flux continuu mișcările eroinei. De aici acea senzație cu care actorii noștri de film nu ne bucură foarte des: o spontaneitate pe care o simți lipită de ființa de pe ecran și nu calculată în atitudini ce se vor degaja.

Fără doar și poate, pentru asta e nevoie și de acel farmec personal despre care discutăm uneori cu stînjeneală, parcă nehotărîți unde să-l plasăm: lingă talent, lingă ținuta fizică? Personajele create pînă acum de Marga Barbu au darul de a trece dincolo de ecran, purtînd cu ele ceva din farmecul personal al actriței, din expresivitatea unui obraz luminos, a unor ochi ce știu să se intristeze fără false moliciuni ori să se bucare fără false clipiri grațioase.

M. MIHAIL



## la o despărțire

«A prezentat Daniela Anencov, actriță la Teatrul de stat din Constanța». O precizare care n-a pucat lăsa indiferent pe nici unul dintre fideliile televiziunii. Așadar Daniela, micuța și drăgălașa Daniela, partenera din totdeauna a lui Așchiuță, a trecut de vîrsta copilăriei și de cea a adolescenței, pășind în lumea preocupărilor și responsabilităților mature.

Mereu alți prezentatori și animatori ai emisiunilor pentru cei mici vor părăsi rîndurile, pentru că nici o copilărie, afară de cea a lui Așchiuță, nu durează veșnic. Dar despărțirea de Daniela are o semnificație specială. Ea emoționează mai puternic deoarece, într-un fel, copilăria Danielei a coincis cu vîrsta copilăriei televiziunii. Împreună sau aproape împreună au debutat, împreună și-au sporit de la an la an numărul prietenilor, și-au dezvoltat cu perseverență calitățile. Jucînd cu sensibilitate și pătrundere rolul Ondinei, Daniela ne-a încredințat pe toți de înzestrarea și posibilitățile ei. Să-i urăm deci din inimă un șir nesfîrșit de succese artistice și s-o asigurăm că vom urmări evoluția ei viitoare cu atenția rezervată indeobște ființelor dragi.

Prilejul, în același timp sărbătoresc (o împlinire) și melancolic (ca orice sfîrșit), îndeamnă la reflexii în legătură cu trecutul și viitorul televiziunii noastre. Că are cu adevărat un trecut o dovedește, pe lângă creșterea Danielei, faptul că emisiunea «Memoria peliculei» își găsește materia primă nu numai la Arhiva națională de filme, ci chiar și în arhiva proprie a televiziunii. Viitorul ei va însemna probabil înmulțirea orelor de emisiune și, eventual, la un moment dat, a programelor, televiziune în culori, totul în condiții tehnice superioare, pe care le va asigura studioul a cărui construcție a început.

Nu toate ieșirile din scenă sînt la fel de spectaculoase. Între trecut și viitor tranziția e uneori greu sesizabilă. Pentru a rămîne la capitolul celor mai vechi colaboratori, poate că unii telespectatori nici n-au observat că cei dinții crainici, Florin Brătescu și Cleo Stieber, apar mai rar pe micul ecran, pentru că își consacră tot mai multă vreme celei de-a doua profesii a lor (redactor și respectiv medic). S-au impus, tot pe nesimțite, ireproșabila Ioana Măgură și, în ultima vreme, Sanda Țăranu, care pare a fi muncit stăruitor pentru a-și însuși pînă în cele mai mici detalii profesiunea de crainică. Vine din urmă tînăra Gabriela Ștefănescu, simpatică dar încă rigidă și cu o ușoară înclinare spre didacticism, pe care fără îndoială va izbuti s-o piardă. Schimbul se preia din mers.

Sînt însă și domenii în care pregătirea viitorului rămîne un mare semn de întrebare. Ce se întâmplă, de pildă, cu cele câteva formații de muzică ușoară alcătuite din băieți țărani tineri care au apărut o dată sau de două ori pe micul ecran, pentru ca apoi să nu se mai audă nimic despre ele? O televiziune ajunsă la maturitate trebuie să dispună și de colective artistice proprii, modelate după necesitățile ei specifice.

Înfinat mai importantă este însă recrutarea unor autori de televiziune. Interpreții se pot, în ultimă instanță, împrumuta și în orice caz imperativul diversificării și al variației va atrage în studio un număr din ce în ce mai mare de artiști de toate genurile. Dar meseria de autor de televiziune, practic inexistentă deocamdată la noi în țară, trebuie creată, impusă, înconjurată de prestigiul pe care-l merită. În țările unde televiziunea are o tradiție mai îndelungată este una dintre cele mai respectate și învidiate profesii. Există oameni care au devenit celebri pentru că au născocit un serial sau un personaj de televiziune.

Unul dintre semnalmentele vîrstei adulte a televiziunii este constanța în urmărirea ciclurilor. Oricît ar fi de atrăgătoare o emisiune, ea inspiră mai puțin încredere cînd se numește astăzi «Studioul A», pentru că mîine să-și înceteze existența, iar a treia zi să reapară intitulată însă «Magazin duminical». Critica se adresează procedurii, nu emisiunii, care este întocmită cu pricepere și fantezie. Autorii ei ar putea constitui un prim nucleu al viitorului colectiv de creație. Pentru aceasta ar fi necesar să fie invitați — ei și alții — să gîndească în perspectivă cicluri virtuale nelimitate. Neliniștitoarea soartă a echipajului «Val-Virtej» este de rău augur pentru longevitatea și consecvența seriilor românești. Ar fi cîmpul să se inițieze și serii de emisiuni instructive, cu personaje constante (cum era pe vremuri «Rețeta gospodineii»).

Zestrea de viitor a televiziunii depinde mai cu seamă de recrutarea unor autori pe deplin învestiți cu încrederea și autoritatea necesare realizării unor creații specifice, de lungă respirație.

Felicia ANTIP

# PRIN INSTITUTELE ACADEMIEI

## incursiune în lumea infra- microbilor

INTERESANTE CERCETĂRI LA INSTITUTUL  
DE BIOLOGIE AL ACADEMIEI

Lupta cu dușmanii invizibili... Așa s-ar fi putut intitula reportajul nostru, deși nu e vorba aici de o pasionantă acțiune de roman polițist.

Inamicul pe care-l urmărim este cu adevărat public — are dimensiuni extrem de mici și o structură extraordinară de simplă în comparație cu celelalte vietăți. De altfel, specialiștii nici nu s-au pus încă de acord dacă este sau nu vorba despre o «vietate». Ceea ce s-a stabilit însă cu precizie este faptul că acest ciudat și omniprezent agent patogen, alcătuit numai din acid nucleic și proteină, nu poate trăi decât în interiorul unui țesut viu de la care «împrumută» atât materialele și energia necesară, cât și condițiile care-i permit să se reproducă.

Ați ghicit poate că ne referim la virusuri, agenți patogeni mult mai mici decât microbii și inovatori de un număr mult mai mare de boli decât se credea pînă acum cîțiva ani.

### MARII «VINOVAȚI»

Virusurile nu provoacă numai boli cum ar fi gripa, poliomielita, hepatita

epidemică, turbarea, guturaiul, unele pneumonii. Se vorbește din ce în ce mai insistent în ultima vreme și despre originea virotică a cancerului sau a unor astfel de boli ca ulcerul gastroduodenal, infarctul de miocard sau unele arterite.

Pînă în prezent medicina dispune de prea puține mijloace de luptă împotriva virusurilor. Iată de ce mii de colective științifice din întreaga lume se străduiesc să pătrundă zi de zi în tainele vieții acestor minuscule dușmani ai sănătății.

Succese remarcabile au fost obținute în ultimii zece ani grație folosirii microscopului electronic. Pînă la introducerea acestui aparat, existența virusurilor a fost bănuită după efectele de boală ce le produceau. Abia cu ajutorul microscopului electronic s-a putut stabili forma virusurilor, care poate fi sferică sau alungită (bastonaș, filament), precum și dimensiunile acestora, situate la scara 1/100 000 dintr-un milimetru.

### VIRUSUL PĂTRUNDE ÎN CELULĂ

Deosebit de interesant este modul

în care un virus pătrunde într-o celulă sănătoasă și provoacă fenomenele de boală. Prin diferite metode (microscopie electronică, izotopi radioactivi) s-a stabilit că virusul se apropie de celulă și se «alipește» de suprafața ei. Această fază este influențată de anumiți factori fizici ai mediului înconjurător și este reversibilă. În alte cazuri virusul se «prinde» puternic de celulă, dacă aceasta este înzestrată cu anumiți receptori chimici. De existența acestora din urmă depinde afinitatea virusurilor pentru anumite țesuturi sau organe pe care, invadîndu-le, le pot îmbolnăvi.

De la suprafață, virusul pătrunde în celulă. Uneori, teaca proteică, această haină de protecție a acidului nucleic infectant, rămîne în afara celulei, iar înăuntrul ei nu pătrunde decât acidul nucleic virotic. În alte cazuri, virusul intră în întregime în celulă, unde învelișul său intră în circuitul metabolic al gazdei, în timp ce acizii nucleici ajung la nucleul celulei parazitare, căruia îi transmit «informația» ereditară. O dată pătruns în celulă, virusul o silește să lucreze în propriul său interes, să «fabriceze» acizii nucleici după chipul și asemănarea sa. Apoi, acizii nucleici virotici

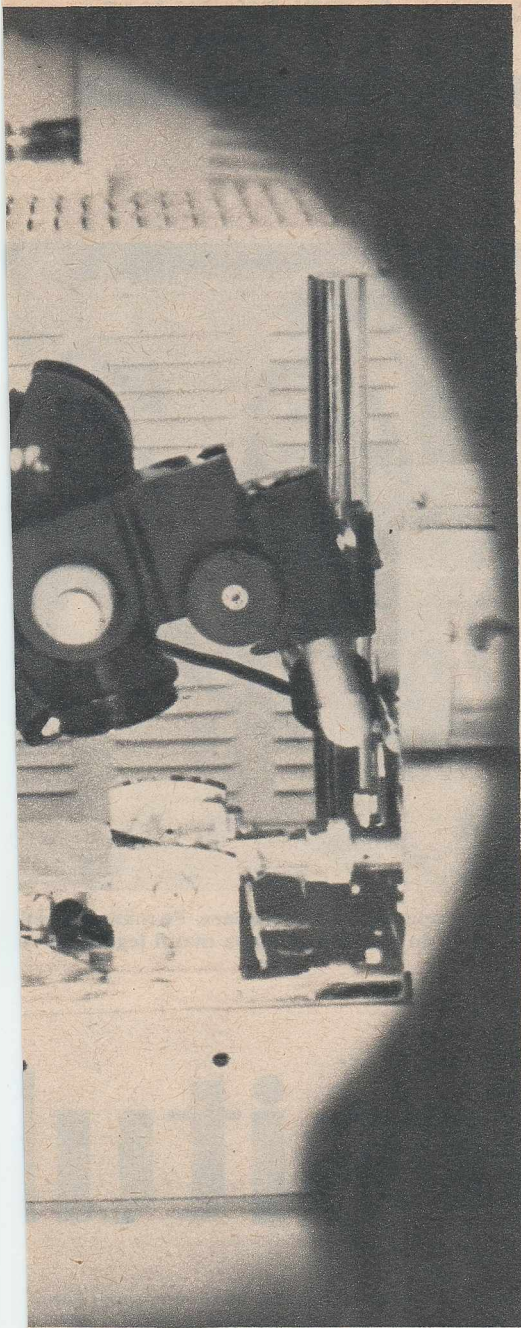
sintetizați pe această cale își refac propriul înveliș și părăsesc celula infectată pentru a parazita altele.

### «ECLIPSE» ÎN MICROCOSMOS?

Da. Fenomenul constă în dispariția temporară a particulei virotice pătrunse în celulă. Această dispariție durează atîta timp cît îi este necesar virusului pentru a se înmulți în celulă. Alteori, acest fenomen se prelungeste, celula infectată pare normală și virusul pare să se fi «pierdut». În realitate, el se transmite ca «zestre» ereditară de la o generație celulară la alta și poate apărea în chip manifest doar într-un anumit moment al evoluției organismului. În această situație avem de-a face cu un virus mascat.

În afara microscopului electronic — instrumentul de lucru care îi vizualizează prezența — mai există nenumărate tehnici delicate de laborator care fac posibilă studierea lui. Din cele descrise se desprind limpede dificultățile pe care le prezintă astfel de studii. Ele





*La ultramicrotom celulele sînt tăiate în «feli» ultrafine, pentru a fi examinate la microscopul electronic.*

au un cîmp foarte vast, cu atît mai mult cu cît virusurile provoacă boli nu numai în rîndul regnului animal, ci și vegetal.

### **O PROBLEMĂ PUȚIN CERCETATĂ: CIRCUITUL VIRUSURILOR ÎNTRE REGNURILE ANIMAL ȘI VEGETAL**

...Ne aflăm în secția de microbiologie a Institutului de biologie al Academiei, condusă de acad. Alice Săvulescu. Mai precis, în laboratorul de virusuri și bacterii. În cîteva cuvinte cercetătorul P. Ploaie, care lucrează la microscopul electronic, precizează unele obiective de cercetare ale colectivului de virusologi de la această secție:

«Colectivul nostru cercetează în prezent unele aspecte biologice fundamentale în legătură cu o categorie de virusuri care produc proliferări și malformații la o serie de plante cultivate și spontane. Aceste virusuri sînt capabile să se înmulțească și în organisme animale și anume în insectele vectoare la care produc fenomene de boală. Cercetările au fost stimulate de unele descoperiri făcute în ultimii ani în străinătate prin care s-a demonstrat, de exemplu, că un virus care produce tumori canceroase la trifoi și modificări patologice în organismul insectei prin care se transmite **are aceeași formă și mărime și este înrudit antigenic cu virusuri izolate din intestinul uman.** Insectele se îmbolnăvesc dacă se hrănesc cu plante care conțin virusuri. Dar și animalele superioare consumă produse vegetale, în multe cazuri infectate cu virusuri. Circuitul virusurilor între cele două regnuri, animal și vegetal, este foarte puțin cercetat. De aceea noi acordăm o atenție specială virusurilor care infectează deopotrivă plante și animale (insecte)».

Pornim apoi pe urmele unor rezultate obținute în acest laborator în legătură cu virusurile fitopatogene. Iată: plante cu frunzele îngălbenite, altele ale căror

flori s-au transformat în frunze (adevărate malformații vegetale), fructe prezentînd pete și dungi (care au — mai presus de semnificațiile estetice care impresionează vizibil — înțelesul unui atac virotic) ...Alături, fotografii mărite de 50-150 000 ori arată dușmanul invizibil. «Pacienții», atît organismul vegetal cît și insectele care au avut de suferit de pe urma virusurilor, au constituit și constituie obiectul unor cercetări deosebit de interesante, prezentînd importanță și pentru economia națională.

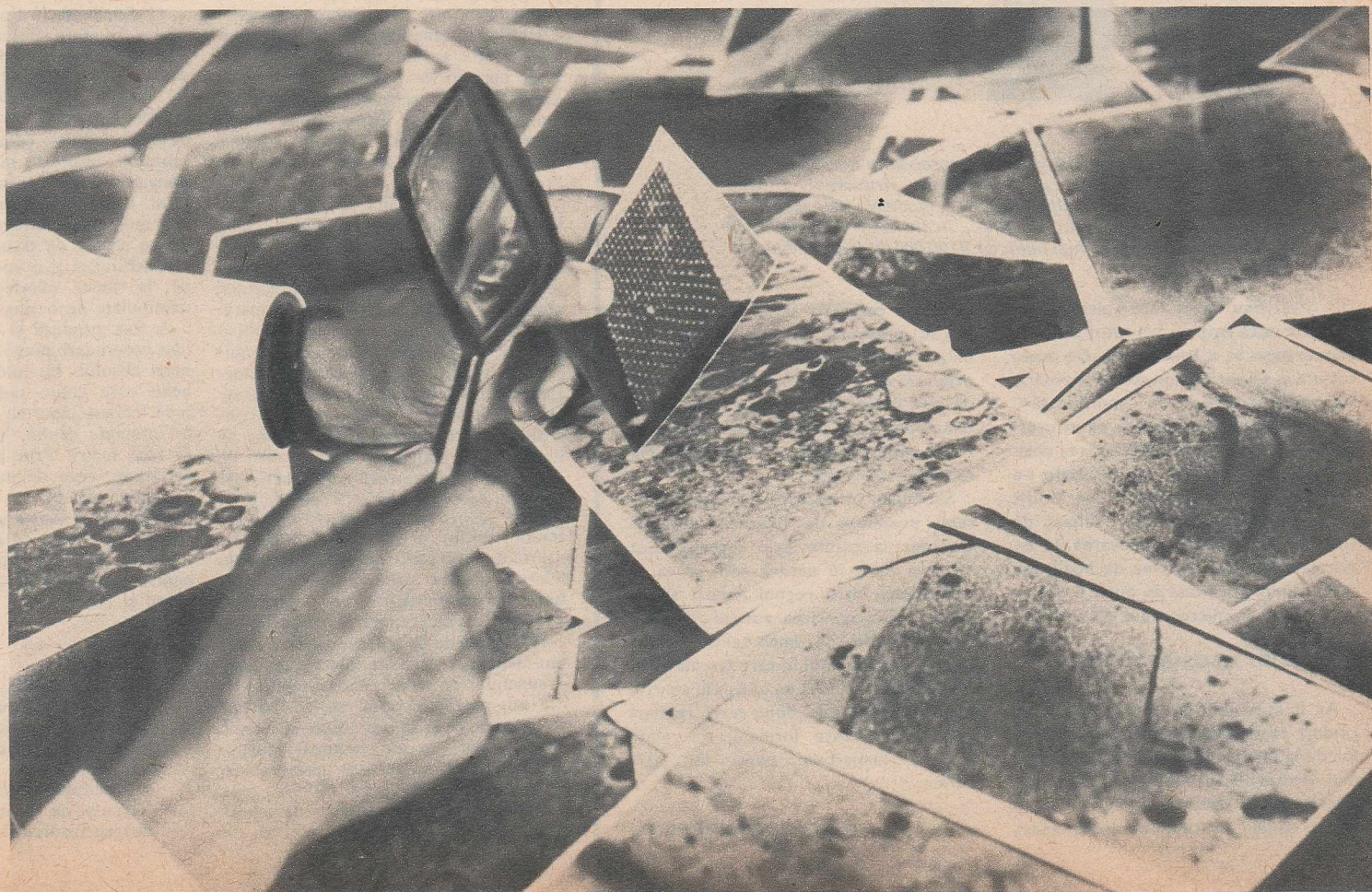
Spunem: «Au avut de suferit de pe urma virusurilor». Însă pentru a putea afirma acest fapt, simplu în aparență, cercetătorii au trebuit să efectueze studii îndelungate. Pentru a se ajunge la concluzia că îngălbenirea sfeclei de zahăr, întâlnită în toate regiunile țării, se datorește unui virus și nu unor condiții de sol a fost necesară o strădanie de ani de zile și aplicarea unui complex întreg de tehnici experimentale. La fel și în privința virusului mozaicului conopidei, care atacă frunzele deformîndu-le și făcînd ca recolta să scadă. Studierea mecanismelor de transmitere a acestor virusuri de la plantele sălbatice la cele de cultură a dus la interesante concluzii de ordin practic care pot servi ca punct de plecare pentru combaterea lor.

### **FLORILE SE TRANSFORMĂ ÎN FRUNZE..**

Alte virusuri, parazitînd plantele, transformă florile în frunze. O astfel de malformație este asemănătoare cu cea canceroasă și are urmări grave asupra dezvoltării plantelor. Căci florile, fiind organul de înmulțire în lumea vegetală, planta ale cărei organe specializate pentru reproducere degenerază nu mai «fabrică» semințe și, treptat, pier. De aceea studierea în cadrul institutului a unor virusuri care îmbolnăvesc plantele de cultură ca trifoiul sau căpșunile

*(Continuare în pag. 16)*

*Pentru a depista existența virusului într-o celulă este necesară studierea atentă a sute și mii de astfel de fotografii.*



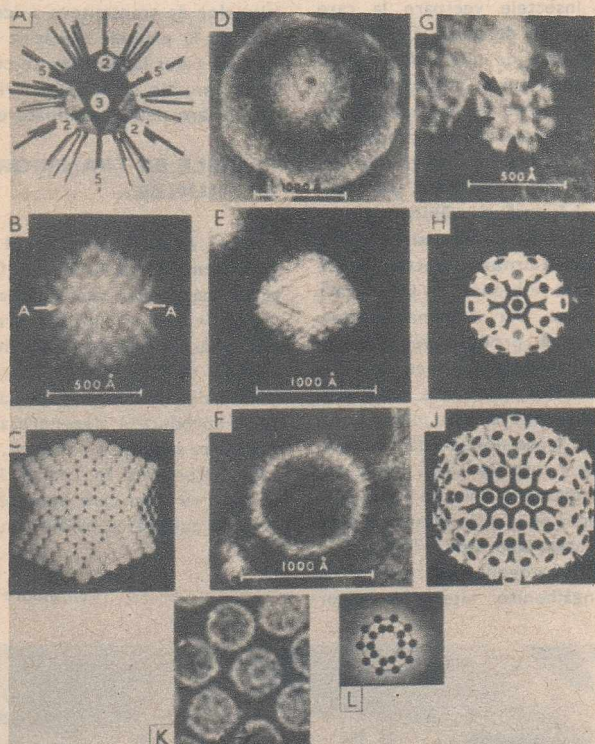


# incursiune în lumea infra- microbilor

prezintă interes pentru practica agricolă.

O altă categorie de studii pun în evidență dificultățile care intervin în aclimatizarea unor plante exotice, a căror cultură prezintă importanță pentru industria farmaceutică. Este, de pildă, cazul plantei Vinca rosea, care provine din India și Madagascar. Această plantă conține peste 50 de alcaloizi, utilizați în tratamentul celor mai diferite boli.

«domesticirea» unor virusuri. Este vorba aici de virusurile care infectează omizile, aprigi dușmani ai pădurilor. Dată fiind specificitatea acestor virusuri, în comparație cu insecticidele, se studiază posibilitatea folosirii lor ca insecticide vii! Marele avantaj al folosirii lor ca insecticide biologice constă în faptul că cele clasice sînt nocive în mare măsură și pentru insectele utile, în timp ce virusurile amintite omoară numai omizile.



Abia în ultimii zece ani, grație microscopului electronic, s-au putut stabili formele și dimensiunile virusurilor. Privind aceste fotografii, înfățișînd virusuri și modelele lor experimentale, faceți o adevărată călătorie... în invizibil. Mai precis în lumea care măsoară mai puțin de 1/100 000 dintr-un milimetru.

Din 1960 s-au izolat încă 4 alcaloizi cu acțiune netă împotriva unor tumori canceroase și a leucemiei. De aceea cultura ei s-a extins și în zona temperată. S-a observat însă că, în condițiile țării noastre, planta este atacată de virusuri proliferative și piere. Identificarea acestor virusuri extrem de instabile s-a realizat cu mare greutate. S-a reușit totuși izolarea mai multor tulpini de virusuri proliferative «vinovate» de un mare număr de simptome de boală, iar două tulpini purificate au putut fi observate direct la microscopul electronic.

## VIRUSURI «DOMESTICITE»

Ar fi imposibil de epuizat în cîteva rînduri toate preocupările cercetătorilor de la Institutul de biologie în domeniul virusurilor fitopatogene. Este însă interesant de remarcat faptul că unele dintre temele de studiu au drept obiect

Aceste cercetări și altele de același fel au presupus punerea în punct a unor tehnici speciale, a unor metode originale de purificare a virusurilor fără de care obținerea lor nu ar fi fost posibilă. Concluziile cercetărilor sînt numeroase, implicațiile lor cuprinzătoare, aplicativitatea — vastă.

Subliniem în încheiere interesul deosebit prezentat de virusurile care se transmit la plante prin insecte. Sînt virusuri care, în natură, s-ar părea că «școțilează» între regnul animal și cel vegetal. Descoperirea acestui fenomen este deosebit de importantă pentru înțelegerea modului în care circulă virusurile în natură. Încă un exemplu concludent că între cele două mari regnuri ce cuprind toate formele de viață există numeroase punți de legătură...

Victor DUMITRESCU

## PRESA, RADIOUL ȘI TELEVIZIUNEA ÎNAINTEA UNUI NOU START (III)



După radioul portativ, iată și televizorul cu transistoare. Pe măsura răspi dirii lui, urmărirea programelor de televiziune nu va mai fi legată de ca și de fotoliu.

# sfîrșitul

În 30 de ani, televiziunea a ajuns la maturitate. De fapt, războiul oprind primii pași ai evoluției micului ecran, perioada în care televiziunea a ajuns la o statură internațională este mai mică. Ultimii zece ani au fost martorii adevăratei cuceriri a publicului din țările dezvoltate de către acest mijloc de informare, educare și distracție de masă. Între 1950 și 1963 numărul stațiilor emițătoare de televiziune a crescut de la 130 la 3 371.

Cea mai nouă venită în rîndurile mijloacelor de comunicare cu publicul, televiziunea se află într-un continuu proces de schimbare, datorită progreselor științei și tehnicii. Ca și în domeniul recepției emisiilor de radio, și în televiziune aparatele cu transistoare vor permite într-o măsură tot mai mare urmărirea transmisiilor în condiții din ce în ce mai variate. Elemente componente mai miniaturizate chiar decît transistorul fac posibilă construcția de receptoare de televiziune de dimensiunile actualelor aparate mici de radio. Se preconizează construcția de aparate care să poată fi instalate în perete, pentru o mai bună vizionare, ecranul putînd fi separat și înlocuit cu ușurință. Aparatele de «producție» ale televiziunii trec printr-un proces continuu de îmbunătățire, care va permite o relatare tot mai rapidă a evenimentelor.

A căpăt de pe acum extindere sistemul de înregistrare simultană a imaginii și sunetului pe bandă. Videomagnetofonul sau magnetoscopul este în măsură să înregistreze și să reproducă un eveniment politic sau un spectacol artistic, înlăturîndu-se numeroase procese de laborator care pînă acum întîrziu prezentarea filmelor «obișnuite» de televiziune. De asemeni, acest aparat va da

posibilitatea ca și în domeniul televiziunii multe din emisiunile de azi să devină veritabile arhive pentru viitor.

O dificultate în transmisiile de televiziune din afara studiourilor o reprezintă camerele de luat vederi «în direct», de un volum și o greutate relativ mari, destul de dificile de minuit și implicînd un personal auxiliar numeros. Au apărut de acum primele camere de luat vederi portabile, ușor de minuit și ale căror imagini pot fi retransmise printr-un emițător care se află chiar la operator. Mai mult chiar, astfel de camere, dublate de un sistem de transmitere nu numai a sunetului ci și a vocii comentatorului de la locul televizat vor putea fi manipulate de o singură persoană.

A fost produsă și prima cameră de luat vederi care poate funcționa în întuneric absolut. Ea folosește un laser cu heliu care emite radiații infraroșii și redă imagini clare ale obiectelor situate în întuneric deplin, la o distanță pînă la zece metri. Prin înlocuirea heliului cu argon, raza de acțiune poate fi și mai mult mărită.

Se lucrează intens și în direcția unor sisteme de emisie de natură să permită folosirea aceluiași aparat de recepție pentru emisiunile de televiziune în alb-negru și color.

Marea antenă, grea de 380 tone, a satelitului american «Early Bird». Instalată la stațiunea terestră de la Andover, ea servește la transmiterea și recepționarea semnalelor către și de la acest satelit de telecomunicații.

## PERIPETIILE SISTEMULUI «PLĂTEȘTE CE PRIVEȘTI»

Evoluția televiziunii va duce la crearea teatreviziunii, prin retransmiterea în circuit închis a unor piese de teatru jucate pe scena unui mare oraș, aflat la sute de kilometri; publicul va putea urmări spectacolul pe ecranul de mari dimensiuni al unui cinematograful. Deocamdată, în Statele Unite s-a și întrebuițat, cu prilejul întâlnirilor de box pentru titlul mondial profesionist la toate categoriile, ceea ce am putea numi «boxoviziunea». Cinematografe cu ecran lat din diferite orașe au fost conectate prin circuite speciale cu locul desfășurării întâlnirii și astfel, mii de persoane, contra unor bilete cu preț piperat, au putut urmări desfășurarea meciurilor.

Încercarea de căsătorie dintre televiziune și spectacolele de înaltă calitate și în general programele de înaltă ținută a suferit în Statele Unite un prim eșec datorită opoziției puternicelor societăți de televiziune comercială. Intrând în competiție cu gigantul de pe piața televiziunii, stipendiați de publicitate, trei societăți de televiziune din California au încercat să dezvolte programe pe un alt principiu aducător de bani: «pay-as-you-view» (plătește ce privești). Bazându-se pe un solid sprijin financiar și tehnic, inițiatorii acestui gen de emisiuni le transmiteau prin circuite la casele abonaților, unde un calculator electronic înregistra timpul de vizionare mai mare de cinci minute. Tarifele emisiunilor variau după lungimea și calitatea de exclusivitate: filme recente, meciuri, concerte etc.

Această experiență s-a ciocnit de o violentă campanie a proprietarilor de săli de cinematograful, cât și a marilor societăți de televiziune. S-a ajuns la situația ca în noiembrie 1964 acest gen

de televiziune să fie calificat «anticonstituțional» și programele transmise la Los Angeles și San Francisco — superioare din punct de vedere al calității celor ale societăților de televiziune comerciale americane — au fost întrerupte.

Experimentul a fost reluat însă în Marea Britanie. La 7 ianuarie 1966, televiziunea din Londra a transmis prima emisiune dintr-un program de trei ani «plătește ce privești». Pentru început, programul este accesibil numai citorva mii de abonați speciali, cărora li s-au montat instalații cu ajutorul cărora, în schimbul unei taxe suplimentare, pot viziona un program mult superior calitativ celui obișnuit (teatru, operă, balet, filme noi).

## DISPUTA ÎN JURUL CULORII

Televiziunea în alb-negru își va vedea numai în câțiva ani amenințate pozițiile de televiziunea în culori. Japonia, Franța și Uniunea Sovietică, Statele Unite, R.F.G. și alte câteva țări lucrează deosebit de activ în noul domeniu ale televiziunii în culori.

Comisia federală pentru comunicații (E.C.C.) — organul de resort al Statelor Unite în domeniul tehnic al radioului și televiziunii — a autorizat încă din 1953 transmiterea de emisiuni în culori. A fost adoptat procedeul elaborat de către marele monopol Radio Corporation of America (R.C.A.), procedeul care a căpătat denumirea de sistemul N.T.S.C.

Urmărind remedierea defectelor sistemului N.T.S.C., societatea vest-germană Telefunken a adus o serie de ameliorări care permit stabilizarea culorilor față de diverse perturbări. Deși nu este vorba de un sistem nou, ci de o îmbunătățire, procedeul societății Telefunken (ale cărei interese se împletesc cu cele ale unor monopoluri americane) a căpătat denumirea de P.A.L.

La sfârșitul anului 1956, Franța a început la rândul ei să se preocupe de televiziunea în culori. Din acel moment se contura o amplă bătălie în spatele căreia se aflau interese financiare considerabile. «Europa reprezintă, după unii experți, o piață importantă pentru televiziunea în culori. De acum și până în 1975 mai multe milioane de aparate vor fi puse pe piață. Cei care întrebuințază brevetul ales vor plăti societății inventatoare redevențe timp de 15 ani. Ele vor fi de circa 1,5 la sută din prețul aparatului fabricat... Adoptarea unui sistem ar reprezenta, pe de altă parte, pentru țara inventatoare un succes de prestigiu care i-ar putea aduce numeroase comenzi în străinătate...» (L'Express). «Compagnie Française de Télévision» a pus la punct un nou procedeul de televiziune în culori, denumit S.E.C.A.M.

Activitatea tehnico-științifico-diplomatică în legătură cu sistemele de televiziune în culori s-a intensificat anul trecut pe măsură ce se apropia data deschiderii la Viena a conferinței Comitetului consultativ internațional de radiocomunicații (C.C.I.R.), organism chemat să se pronunțe asupra adoptării unui sistem unic de televiziune în culori în Europa. La 22 martie 1965 a fost semnat la Paris acordul franco-sovietic asupra televiziunii în culori. Cele două părți au apreciat acest acord ca un important pas în direcția dezvoltării colaborării bilaterale și internaționale și au hotărât să continue activitatea în direcția perfecționării sistemului S.E.C.A.M.

Comitetul consultativ internațional de radiocomunicații s-a întrunit la Viena (25 martie-7 aprilie 1965), dar nu a reușit să ajungă la o concluzie finală asupra unui sistem unic de televiziune în culori în Europa. Problema alegerii acestui sistem a rămas deschisă și a

fost raportată întâlnirii C.C.I.R., stabilită să înceapă în iunie 1966 la Oslo. În cursul ședinței care a avut loc la 2 iulie a.c., procedeul S.E.C.A.M.-3 a obținut, din 75 voturi exprimate, 34 — față de 14 voturi pentru P.A.L., 9 pentru procedeul N.T.S.C. și 4 pentru S.E.C.A.M.-4.

Între Uniunea Sovietică și Franța există de asemenea un acord de cooperare industrială care stabilește măsuri de aplicare a acordului privind televiziunea în culori și pe baza căreia se desfășoară activitatea de perfecționare a sistemului de televiziune adoptat de cele două țări. La 29 noiembrie 1965 a fost realizată pentru prima oară transmisia unui program de televiziune în culori de la Moscova la Paris, prin satelitul sovietic de telecomunicații «Molnia-1», pe baza procedeului S.E.C.A.M.-3.

## SATELIȚII CARE NU «RĂȘAR» ȘI NU «APUN» NICIODATĂ

În prezent, imaginația omului este continuu solicitată de asaltul Cosmosului. În mai puțin de 10 ani de la lansarea primului sputnik a fost parcursă o cale uriașă. Ne-am obișnuit cu transmisiile directe de pe navele cosmice și am văzut chiar pe ecranul televizorului ieșirea primului om în Cosmos. Și, o dată cu aceasta, poate primul act al cosmoviziunii.

Zborul în Cosmos al oamenilor, al sateliților Lunii, al stațiilor automate care aselenizează sau se îndreaptă spre planete tot mai îndepărtate ocupă din ce în ce mai mult spațiu în coloanele presei, la radio și la televiziune. Dar dintre toate realizările obținute în cucerirea Cosmosului, efectul potențial cel mai imediat asupra vieții de ficcare zi a oamenilor îl vor avea sateliții de telecomunicații. Pentru televiziune s-ar putea ca folosirea sateliților de telecomunicații să însemne sfârșitul «lunii de miere» și începerea unei perioade care îi va pune probleme ce pot fi cu greu apreciate acum.

Prin intermediul sateliților de telecomunicații au și fost realizate transmisiile de telefoto și prin telemprimator, au fost telecomandate linotipuri de la mii de kilometri, s-au comunicat informații prin telefon, s-au emis programe de radio și televiziune.

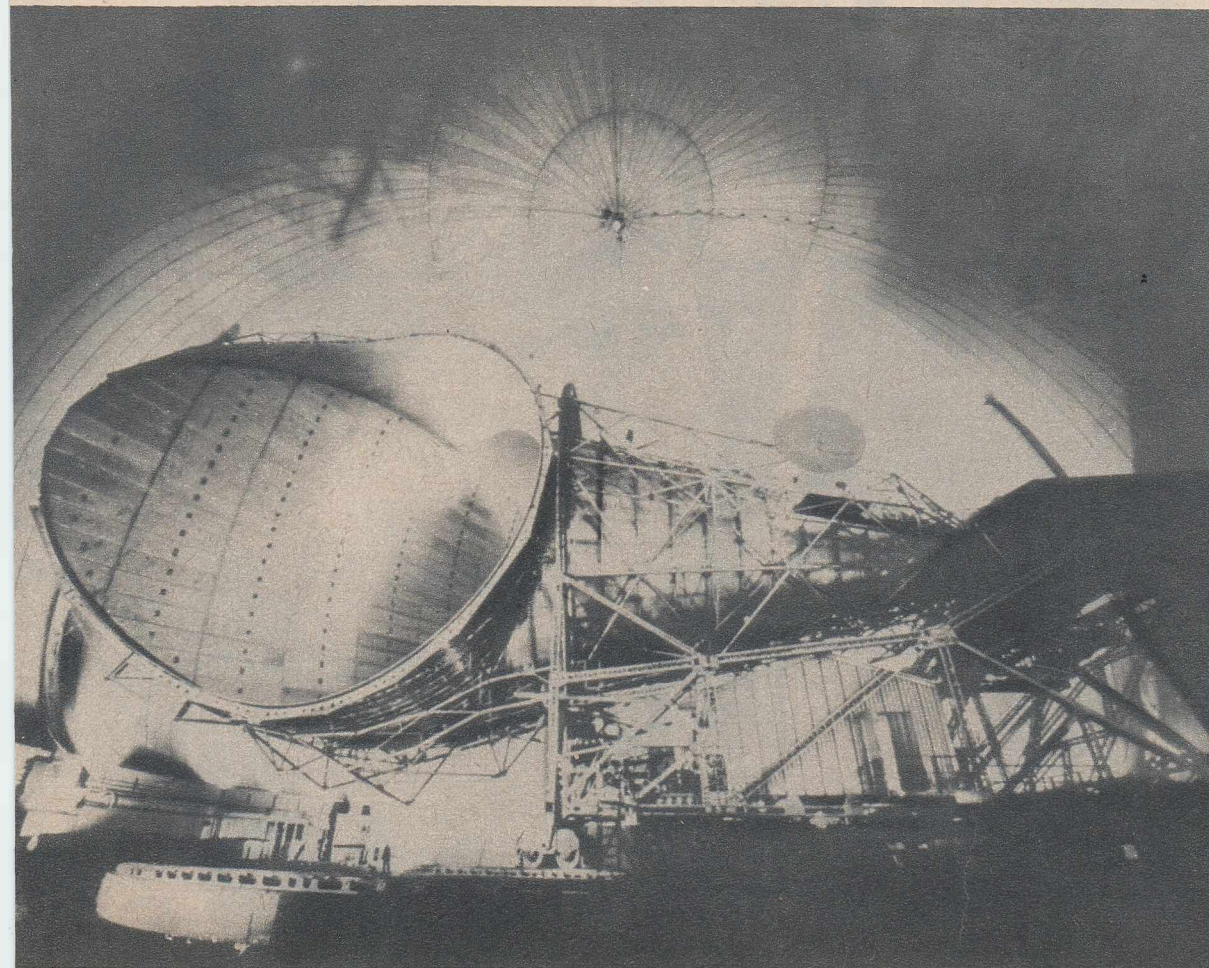
Este cert că experiențele cu sateliți de telecomunicații revoluționează întreg cimpul de activitate al presei, radioului și televiziunii.

Deși folosirea Cosmosului ca un uriaș tablou de distribuție pentru telecomunicațiile necesare presei, radioului, televiziunii se găsește la începutul începuturilor, se poate afirma că mijloacele de informare de masă vor căpăta noi aliați puternici în era cosmică. Totodată, datorită ansamblului cuceririlor tehnice, competiția dintre presă, radio și televiziune va deveni mai aprigă. Pentru moment, se poate răspunde la întrebarea dacă noile descoperiri tehnice nu vor slăbi raza de circulație și de influență a presei în dauna radioului sau viceversa, ori a televiziunii pe seama presei și radioului. Tendințele manifestate în ultimele decenii pe scară mondială, cât și pe planul țărilor celor mai dezvoltate sub raportul circulației ziarelor și numărului de aparate de radio și televiziune, oglindite în statisticile internaționale, arată că toate trei sectoarele s-au dezvoltat masiv și că au fost bătute toate recordurile previzibile.

În octombrie 1945, inginerul englez Arthur C. Clarke a publicat în revista «Wireless World» un articol intitulat «Legături extraterestre», articol pentru care a primit un onorariu de 15 lire sterline. Fiind un inginer reputat, articolul său nu a fost clasificat imediat în categoria anticipărilor științifice, dar nici n-a trezit un prea mare ecou, considerându-se doar că este vorba de o ipoteză. În articolul său Clarke sugera că în cazul plasării unui satelit artificial

(Continuare în pag. 18)

# unii de miere



pe o orbită ar trebui să se acorde o atenție deosebită orbitei, care să se situeze la 42 000 de kilometri de centrul Pământului. Dacă planul acestei orbite s-ar confunda cu cel al ecuatorului, arăta Clarke, satelitul ar avea o viteză de rotație egală cu cea a Pământului și ar da în consecință impresia că este imobil deasupra unui punct al suprafeței terestre. El ar ocupa o poziție invariabilă pe bolta cerească, acoperind o emisferă, și — contrar tuturor celorlalte corpuri cerești — el nu ar răsări și nu ar apune niciodată. Mult mai târziu, această orbită sugerată de Clarke a primit un nume, orbita «Sincron». Dar pînă la aceasta, pe toate fluviile din lume a curs enorm de multă apă.

Statele Unite au fost primele care au lansat sateliți de telecomunicații. În treaga orientare a programului american în acest domeniu vădește două aspecte esențiale: folosirea telecomunicațiilor spațiale în scopuri militare și încercarea de a institui un monopol american asupra telecomunicațiilor «comerciale» prin sateliți.

Lansînd la 23 aprilie 1965 satelitul de telecomunicații «Molnia-1», Uniunea Sovietică a inaugurat o rețea de telecomunicații de un tip cu totul nou. Spre deosebire de sateliții americani de tip «Telesat», «Molnia-1» a fost plasat pe o orbită înaltă, mult alungită, cu apogeul la circa 40 000 de kilometri, exact deasupra teritoriului U.R.S.S. Emițătorul de pe «Molnia-1» este de zece ori mai puternic decît cel de pe «Early Bird», care fusese lansat în aceeași lună. Antenele de bord — puternice surse energetice asigurînd alimentarea emițătorului pe toată durata legăturilor — sînt orientate spre Pămînt. Aceasta permite să se simplifice considerabil instalațiile terestre, să se reducă în mare măsură costul executării și exploatării lor. Astfel, deși costul plasării pe orbită a unui satelit de telecomunicații crește cînd la bordul lui este instalat un emițător cu putere sporită, această împrejurare nu are o însemnătate hotărîtoare dacă durata de funcționare a satelitului trece de un an, un an și jumătate. «Molnia-1» face două rotații în jurul Pămîntului în 24 de ore. În timpul primei rotații, el poate asigura legătura între orice punct al Uniunii Sovietice și multe țări din Europa și Asia. În cursul celei de-a doua rotații, satelitul poate fi utilizat trei ore pentru legături cu America de Nord și Centrală. Satelitul a realizat legături telefonice, telefoto, de televiziune între Moscova și Vladivostok și, după cum am mai arătat, emisiuni de televiziune în culori Moscova-Paris.

În octombrie 1965 și aprilie 1966 au fost lansate alți doi sateliți de tip «Molnia-1» care continuau cu succes seria experimentelor.

#### «ERELE» TELEVIUNII ȘI PROBLEMELE VIITORULUI

Deși se apreciază în general că, pînă cel mai tîrziu în 1968 nici un loc de pe pămînt, nici chiar cel mai îndepărtat sat din Africa sau Asia, nu va fi în afara razei unui satelit de telecomunicații capabil să manipuleze transmisii de telefon și televiziune, totuși chiar și atunci vom continua să ne aflăm în ceea ce specialiștii denumesc «era primară» a telecomunicațiilor spațiale. Între 6 și 10 decembrie 1965, U.N.E.S.C.O. a organizat o reuniune a experților asupra comunicațiilor spațiale și marilor mijloace de informații. Cu acest prilej s-a constatat că sateliții de telecomunicații, chiar în era primară, oferă din ce în ce mai multe circuite pentru transmiterea de mesaje de toate felurile: telefon, telegraf, teleimprimator, schimburi de date între mașini electronice, teleautografe, televiziune și radio. Dar foarte serioase probleme rămîn să fie rezolvate înainte de a se putea considera că radiodifuziunea de înaltă calitate, prin sateliți, este un lucru posibil. În ce privește televiziunea, raza relativ restrînsă încă a retransmiterii programelor

prin sateliți va putea fi extinsă numai în momentul în care se vor crea rețele globale, care să înlesnească și durata îndelungată a transmisiilor. Dacă în prezent o stație de emisie de televiziune de mare putere emite semnale care pot fi recepționate clar pe o suprafață de 18 000-26 000 kilometri pătrați, un satelit va putea acoperi o suprafață de două milioane și jumătate de kilometri pătrați, ceea ce corespunde unei treimi din suprafața Pămîntului. După opinia mai multor participanți la reuniune, spre sfîrșitul actualului deceniu sau începutul anilor '70, în exploatarea sateliților de telecomunicații se va trece într-un așa-numit stadiu intermediar, care s-ar putea prelungi mai mulți ani, pînă cînd, între 1980 și 1985, se va ajunge la era secundară, cînd la ordinea zilei va fi folosirea pe scară largă a sateliților de telecomunicații. Acesta este un calendar susceptibil de multe modificări, datorate unor cauze atît științifice cît și politice: posibilitățile enorme care vor apărea în cursul «erei secundare» a sateliților de telecomunicații — de la retransmiterea unei emisiuni de televiziune pe o treime din suprafața Pămîntului și pînă la capacitatea de a se stabili nenumărate legături pentru presă, radio, agenții de presă etc. — vor aduce, neîndoiește, în prim-plan, încă cu mult înainte de a se ajunge la această situație, complicate chestiuni tehnice și diplomatice.

După aprecierea unuia dintre experții care au luat parte la colochiul U.N.E.S.C.O., problemele tehnice apar insignifiante comparate cu delicatele probleme de suveranitate națională pe care

emisiunile prin sateliți le vor pune fără îndoială. În prezent, sateliții de telecomunicații sînt folosiți pentru a transmite programe de televiziune de la o rețea terestră la alta. Recepționarea programului se poate face numai la solicitarea și cu acordul țării care urmează să primească programul respectiv. Sateliții viitorului («era secundară») vor putea transmite programe care ar urma să fie recepționate direct cu ajutorul unor antene concave direcționale, extrem de ieftine, instalate deasupra locuințelor, fără ca emisiunile să mai treacă prin stațiile terestre intermediare. Același lucru este valabil și pentru emisiunile radiofonice. Profesorul de drept internațional Hilding Eck, de la Universitatea din Stockholm, spunea în comunicarea sa: «Transmiterea de programe complete de radio sau de televiziune prin sateliți artificiali plantați în spațiul extraterestru nu pune probleme internaționale deosebite în ce privește conținutul programelor, atît timp cît este vorba de relee de sunet și imagine între servicii naționale. Aceste servicii sînt libere să-și aleagă programele pe care vor să le difuzeze. Cazul este diferit atunci cînd emisiunile pot fi recepționate, direct în casele din orice regiuni ale lumii... Iminența (aparității) sateliților de telecomunicații de mare putere impune statelor să se pună de acord asupra regulilor internaționale aplicabile la producția și difuzarea de programe destinate comunicațiilor spațiale».

Așadar, implicațiile activității sateliților de telecomunicații asupra presei, radioului și televiziunii și, în același

timp, asupra cititorilor, ascultătorilor și telespectatorilor, cît și asupra relațiilor internaționale, sînt extrem de complexe. Principala consecință socială ar putea fi o și mai mare apropiere și înțelegere între oamenii de pe întregul glob, o mai bună și temeinică cunoaștere reciprocă, extinderea cooperării internaționale, ștergerea granițelor tradiționale dintre diferitele mijloace de informare și apariția din punct de vedere tehnic a unui nou tip de presă, de radio, de televiziune sau o sinteză, tot din punct de vedere tehnic, a tuturor celor trei mijloace menționate.

Problema problemelor rezidă însă în răspunsul la întrebarea cui vor folosi noile mijloace revoluționare care se vor afla la dispoziția presei, radioului și televiziunii. Acesta este și un aspect al problemei mai vaste a reglementării utilizării spațiului cosmic.

Ceea ce se impune ca o necesitate de primă urgență de pe acum este elaborarea unui instrument legal, a unei convenții sau unui acord internațional care să codifice principiile ce trebuie să guverneze activitatea spațială a statelor, astfel ca interesele tuturor țărilor să fie respectate pe baza suveranității, egalității avantajului reciproc. Astfel și colaborarea internațională în domeniul cunoașterii și apropierii între oamenii planetei noastre va putea beneficia de pe urma uriașului salt pe care îl vor face mijloacele de informare de masă datorită revoluției științifico-tehnice contemporane.

Engen PREDA

Televizor «de buzunar», prezentat în cadrul Expoziției de televiziune și radio, deschisă la Londra la sfîrșitul lunii august.





● Oraș de subordonare regională.

● Coordonate geografice: 43°58' latitudine nordică și 25°54' longitudine estică.

● Numărul locuitorilor (fără suburbane): 35 477 (la 1 iulie 1965).

## Giurgiu\*

Primul document ce pomeneste de Giurgiu poartă data de 26 septembrie 1403 și este dat de voievodul Mircea cel Bătrîn. Era perioada în care Mircea ridica la Dunăre o cetate de piatră, ca punct de observație și rezistență împotriva atacurilor armatei otomane.

Giurgiu a fost încă în vechime un important punct vamal și centru comercial cunoscut. Denumirea orașului se crede că provine de la numele unui păstor ardelean care obișnuia să-și aducă turmele în Lunca Dunării și care s-ar fi numit Jurj, Jurge sau chiar Giurgiu. Este sigur însă că încă înainte de Mircea cel Bătrîn a existat aici o modestă așezare purtând acest nume.

Cetatea și orașul Giurgiu intră în stăpînire otomană începînd din 1416, devine raia și, cu unele întreruperi prilejite de cucerirea sa în timpul voievozilor Dan II, Vlad Dracu, Vlad Tepeș, Mihai Viteazul și Mihnea al III-lea, stă sub aceeași stăpînire pînă în anul 1829 cînd, în urma tratatului de la Adrianopol, orașul și

teritoriul înconjurător reintră în stăpînirea Țării Românești. De la această dată încep lucrări de transformare a vechiului Țirg, adoptîndu-se un plan de sistematizare, modern pentru acele vremuri, cu străzi așezate în formă de raze, pornite de la turnul de observație.

Se construiesc clădiri noi cu un cat, se amenajează în 1831 o grădină publică, iar doi ani mai tîrziu ulițele centrale sînt luminate seara «de 50 felinare cu luminări de seau». Treburile orașului erau conduse de un ștăf, numit *magistrat*, format din patru membri, dintre care unul era președinte. În anul 1833 încep lucrările pentru «pardosirea cu piatră a cinci uliți», folosindu-se piatra luată din vechile fortificații. În 1854 ia ființă între Giurgiu și București prima linie de telegraf, iar în 1869 (la 19 octombrie) intră în exploatare linia de cale ferată între aceste două orașe.

Începînd cu anul 1902 se trece la amenajarea noului port la Dunăre și pînă în 1910 se con-

struiesc aici instalații și clădiri portuare, șoseaua, o cale ferată și un pod. În anul 1910 se construiesc și Atelierele navale. Iluminatul electric și conductele de apă se introduc în jurul anului 1909.

La Giurgiu au avut loc în trecut o serie de acțiuni împotriva exploatarei capitaliste. Printre cele mai importante sînt de menționat revolta căruțașilor bivolari din 1873 și grevele muncitorilor portuari și a celor de la Serviciul hidraulic, acțiuni care au culminat în perioada grevei generale din anul 1920. De asemenea, țărani din satele din jurul Giurgiului au participat masiv la răscoala din 1907.

Astăzi, vechiul oraș de la Dunăre cunoaște ritmul trepidant al transformărilor și înnoirilor socialiste. Orașul capătă din ce în ce mai mult un pronunțat caracter industrial. Fabrica de zahăr, cea de conserve sau de bere, precum și Șantierul naval, întreprinderea de prefabricate din beton și alte unități industriale își aduc contribuția la dezvoltarea economiei noastre naționale. La Giurgiu s-a ridicat între anii 1952 și 1954 modernul pod din oțel care leagă cele două țărmuri ale Dunării — Podul Prieteniei.

Noi construcții social-culturale, școli, o policlinică modernă și multe blocuri de locuințe dau acum vechiului peisaj al Giurgiului un aspect modern.

**Gheorghe RĂDULESCU**  
directorul Muzeului de istorie-Giurgiu

\*) Istoricul orașului Giurgiu ne-a fost cerut de cititoarea Lucia Enache din acest oraș.

foileton

## BLESTEME

Au dreptate adversarii consumului de băuturi alcoolice. Băutura nu-i bună. Nici măcar la ocazii rarissime. Nici măcar în cantități homeopatice, ca să zic așa. Fiindcă, uite, îți vine o dată chef să bei o țuică. Intri într-un bufet oarecare, bunăoară în bufetul «Malnaș» al I.A.P.L.-Moldova (piața Galați, orașul București). Intri și întrebi:

— Aveți țuică bătrînă?

Înăuntru nu-i tăcere mormintală, slavă domnului, dar dintre zecile de voci care se aud nici una nu întonează răspunsul așteptat. Mai întrebi o dată dar dintre înfinit de multe gesturi ale celor de prin jur nici unul nu schițează manevra sticlei care se apleacă deasupra paharului lăsînd să curgă lichidul cerut. Așa că ai tot timpul să te uiți pe pereți. Într-un colț, o tăbliță glăsuiește: «bufetieră de serviciu — Constantin R.». După asta îți trece prin mîntă că poate, din greșeală vei fi vorbit în șoaptă.

— O țuică, vă rog!

Aici vine consecința cea mai tristă a necugetatului gest (la urma urmei puteai să nu-l faci și să-ți vezi de drum, lăsînd pe alții să calce pragul bufetului «Malnaș»).

— Dacă te grăbești, poți să pleci. (Urmează zîmbetul tovarășei R. Constantinescu. Un zîmbet ironic, bineînțeles. Nu s-a mai pomenit atîta amabilitate.) Încerci să ropestezi. Atunci ți se spune de la obraz:

— Ești prea mic ca să mă înveți pe mine cum să mă port.

Cînd mi s-a întimplat asta, fiindcă am totuși 1,82 m înălțime, mi-am zis în sinea mea: Apăi, tovarășă R. Constantinescu, nu-ți doresc decît să-ți petreci un concediu la Mangalia și să ai poftă să mergi într-o seară la terasa restaurant «Cazinou» din această localitate. Încolo nu mai am nici o grijă. Știu eu, din experiență proprie, că personalul de acolo va izbuti să se poarte cu dumneata cum te-ai purtat dumneata cu mine. Sau să vrei să-ți cumperi un televizor de la magazinul «Victoria» și să dai acolo de gestionarul Nicolae Ciubotaru care, fără îndoială, nu va avea trac în clipa cînd va spune: «Ce vrei tovarășe, așteaptă! Nu vezi că am treabă?»

După ce am pronunțat aceste înfricoșătoare blesteme, să fiu sincer, m-am răcorit. Dar ca să nu se spună că-s un om rău, vin cu o sugestie: tovarășă R. Constantinescu, blesteamă-i și dumneata. Urează-le să cumpere din Gara de Nord (casa nr. 6) un bilet de călătorie clasa a II-a pentru stația Buhăiești. (Cazul s-a întimplat la 21 august. Se poate repeta.) Și să li se pară că pe biletul primit scrie via Comănești la care cerînd explicații casierei vor primi cu siguranță răspunsul: «Ești chior, nu vezi că-i Cosmești?»

La urma urmei și casiera Gării de Nord sau ospătarii de la Mangalia pot să inventeze, la rîndu-le, un blestem pe aceste calapoade. Că de bine, de rău, oameni politicoși ca ei sau ca tov. R. Constantinescu se mai găsesc. Cel puțin pînă cînd s-or gîndi cei în drept că ar fi bine să nu se mai găsească.

Radu NICOARA

## carnet automobilistic

### «periscop» pentru automobile

Circulația pe șosele și autostrăzi este mult îngreunată în unele țări de numărul mare de remorci folosite de turiști drept case pe roate. Dimensiunile acestor remorci depășesc pe cele ale automobilului care le tractează, atît în înălțime cît și în lățime. Sistemul de retrovizare obișnuit, cu oglinzi interioare sau exterioare, nu mai este eficient, iar în caz de oprire, depășire, micșorare bruscă a vitezei etc., securitatea circulației are de suferit.

Pentru a evita dezavantajele enumerate mai sus, în Anglia este folosit un periscop compus dintr-un sistem de

oglinzi fixate pe rama superioară exterioră a parbrizului. Acesta asigură un cîmp de vizibilitate complet fără a mai necesita schimbarea poziției capului conducătorului de la stînga la dreapta, ca în cazul retrovizoarelor exterioare fixate pe aripi sau pe rama ușilor.

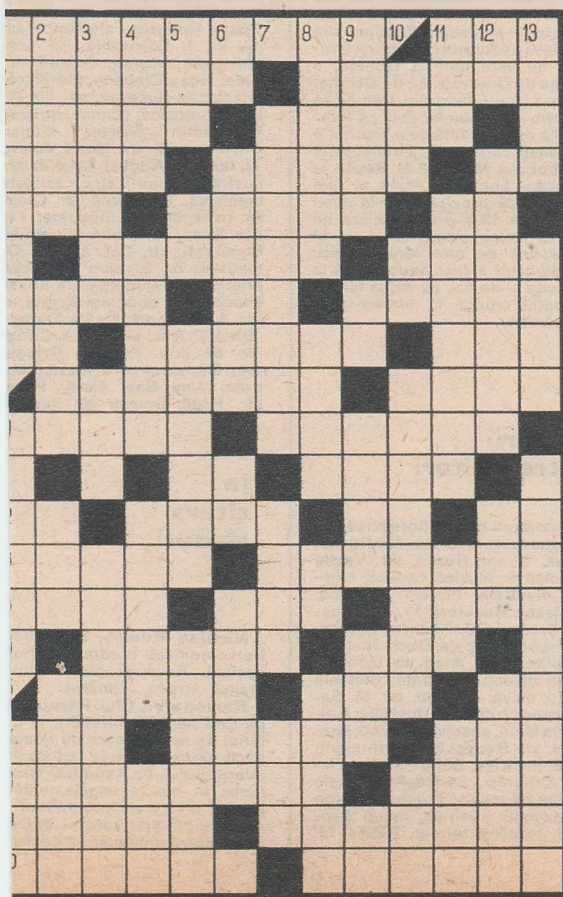
În fotografie se observă că dispozitivul periscopic este fixat pe dreapta, autoturismul avînd volanul pe dreapta.

Dispozitivul periscopic poate fi folosit cu succes și în cazul autocamioanelor cu remorci, atunci cînd gabaritele acestora obținutează cîmpul vizual al șoferului.

Ing. V. IOANID



## cu vînte încrucișate



### fotbal și nu prea

**ORIZONTAL:** 1) Dribling... — Fir. 2) În fața porții se pierd oricît ar fi de mari — Apărător. 3) Încălțămînta fără crampoane folosită la «Știința»-Craiova — O zi de campionat (pl.). 4) Asirian — Ritm de joc — Bold. 5) Așezare rurală — Cuplaj — Primele în sport! 6) Colecții de amintiri fotografice — Acasă. 7) Rezultatele jocului periculos — Notă muzicală — Fotbalul, de exemplu. 8) Pomadă — Meci care se dispută mai tîrziu — Distanțat. 9) Indică timpul minut cu minut — A se uda (fig.). 10) Sistem de apărare cu cheie — Juniori. 11) Campion — A voi. 12) Marina Manea — Covoraș — A vui — Ușier! 13) Pisic — Sustinute de galerie. 14) Alexandru mai pe scurt — Loc pentru Farul — Nedrept. 15) Porumb măcinat mare — Diminutivul lui Nicolae. 16) Cal mititel — Lunie (abr.) — Gheorghe Tomescu. 17) Colonist din sudul Africii — A ploua tare — Oraș în Sudan. 18) Pe lîngă poartă — Secvență dintr-un meci. 19) Partea a doua a campionatului — Execută stopuri cu mare precizie. 20) Vechi stat în Orientul Apropiat — Sisteme de apărare.

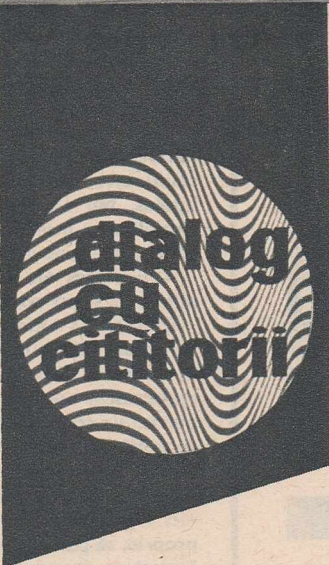
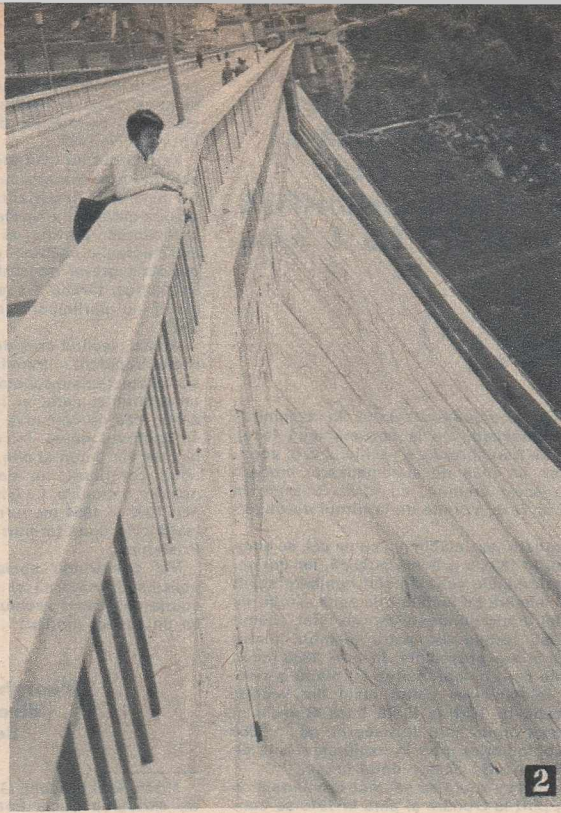
**VERTICAL:** 1) Etape — Lanterna roșie — Culmea ghinionului în fotbal. 2) Pe teren propriu — A pune în serviciu o navă — Noroi — Balon prins lîngă adversar. 3) Conducătorul echipei pe teren — Diminutiv feminin — Despărțiti. 4) Albastru ca cerul — Fibră vegetală — Altă cupă — La început de campionat. 5) Onomatopee — La cub! — Schimbări de locuri — Bombe fotbalistice. 6) Dinșii — Binedeterminat — Pronume reflexiv — Senior. 7) Dat afară! — Varietate de calic cristalizat — Șters cu guma. 8) Extremă — Steril — Pele! — Jucător de cîmp. 9) Nu lasă să le scape nimic — Sete! — Nor — A primi — Apelativ. 10) Întovărășeste un salt — Ape! — Linie imaginară — Neinteresant. 11) Aicea (reg.) — Rezultate fotbalistice — Jucător la Dinamo-București — Greșeală mare! 12) Cută! — Defensiv — Pasăre de pradă — E pe tot terenul. 13) Cea mai bună apărare — Prefix — Pas...

L. STOICESCU

Cuvinte mai puțin cunoscute: GAO. ULI.

dezlegarea jocului «IDILĂ», apărut în numărul trecut

**ORIZONTAL:** 1) ROMANTICĂ — FAT. 2) ODOR — INIMI — MA. 3) MIREASA — MOTOR. 4) EST — ȘNUR — NURI. 5) OE — ETI — ELENA. 6) SEARA — INEL — SG. 7) IAGO — ANTI — VIU. 8) J — ISOLDA — BE — R. 9) UNT — VAR — AORTĂ. 10) LEANA — ATRAȘI. 11) IP — ELOGII — UNS. 12) ERIS — PONDERAT. 13) TE IUBESC — LIRA. 14) AT — PARTIDA — AR. 15) UȘUREI — ANI — E. 16) SI — SB — TEN — RA. 17) OTA — AMAT — DIVA. 18) A — ROTI — EMOTIV. 19) TATA — SERENADA. 20) AFECȚIUNE — TAR.



## vor lua totuși ființă...

Pe baza unei scrisori a cititorului *Sterică Ene* din com. Vameș, reg. Galați, revista noastră a publicat în nr. 26 nota intitulată «Cel puțin în centrele regionale» în care se cerea Direcției rețelei cinematografice și difuzării filmelor să se ocupe de organizarea de cinematoci și în unele orașe de provincie.

D.R.C.D.F. ne răspunde că în luna octombrie vor lua ființă în centrele regionale Iași, Cluj, Timișoara, Brașov «cinematografe cu profil special ce vor prezenta și filme de arhivă».

## buzău — după ora 3

Ancheta noastră «Ce faceți după ora 3?» continuă să trezească ecouri. De astă dată ne scrie o tânără cititoare din Buzău, *Ecaterina Bucur*. Corespondenta noastră amintește cu multă mândrie de marile întreprinderi industriale și de numeroasele blocuri de locuințe ridicate în ultimii ani în orașul său, precum și de șantierele de construcție ale unor noi fabrici și cartiere de locuit. În aceste întreprinderi, pe șantierele de construcție și în școlile buzoiene activează numeroși tineri, ne scrie tovarăsa Bucur. Iar acești tineri au la dispoziție posibilități variate de a-și petrece în mod plăcut timpul liber. Trei

cinematografe, o sală de teatru și concerte, numeroase săli în care pot să-și desfășoare activitatea formațiile artistice de amatori și sportivii cluburilor întreprinderilor, o casă de cultură, la dispoziția celor ce vor să se cultive și să se amuze. Din păcate însă, ne scrie tinăra noastră cititoare, în Buzău mai sînt și cîțiva tineri care prin comportarea lor tulbură uneori odihna și distracțiile plăcute ale celor care «după ora 3» vor să beneficieze din plin de toate aceste mijloace ce le stau la dispoziție. Organizația de tineret, colectivele din care acești tineri fac parte — fie că e vorba de șantiere sau fabrici, fie că e vorba de școli — ar trebui să acorde mai multă atenție educării și îndrumării celor care nu știu nici cum să-și petreacă timpul lor liber, nici cum să respecte des-tinderea și odihna altora.

## un răspuns prompt

La nota «Timpul liber — două ecouri din Tg. Jiu», publicată în nr. 29/1966 al revistei noastre, prin care se criticau unele aspecte negative privind organizarea timpului liber al tineretului, ne-a răspuns sfatul popular al orașului respectiv. Adresa se declară de acord cu temeinicia celor afirmate în materialul critic și citează apoi o seamă de realizări obținute și noi măsuri prevăzute pentru des-tinderea tineretului. Astfel, au fost luate sub auspiciile Comite-tului pentru cultură și artă — în colaborare cu Comitetul orășe-

nesc U.T.C. — o seamă de confe-riințe culturale cu subiecte inte-resante ca: «Viata și opera picto-rului Grigorescu»; «George Enes-cu — omul, artistul, cetățeanul»; «Pe urmele lui Constantin Brân-cuși». Au fost de asemenea orga-nizate la diferite întreprinderi (Fa-brica de confecții, Fabrica de țiga-rete, Fabrica de ciment etc.) con-cursuri «Cine știe câștigă» și «Cine știe meserie câștigă», ca și un concurs pe tema filmelor ro-mânești.

În încheiere, Comitetul execu-tiv al Sfatului popular Tg. Jiu arată: «Nota critică apărută a fost discutată în biroul Comitetului pentru cultură și artă și s-au luat măsuri corespunzătoare în ve-derea impulsivării acțiunilor cul-tural-educative pentru tineretul din orașul Tg. Jiu».

Le așteptăm, dar și mai mult ca noi le așteaptă tinerii din vechea așezare oltenească.

## «salutări» de la govora-băi

Cînd ajungi în gara Govora — ne scrie cititoarea noastră *Ana Ionescu* din Craiova — trebuie să te înarmezi cu multă răbdare și... forță fizică, deoarece auto-buzul I.R.T.A. care te duce în stațiunea balneară vine rar și... plin. Într-adevăr, nu există un autobuz care să deservească în mod special gara, ci unul care vine de la Rimnicu Vilcea și, tre-cînd prin gară, ia și pe călătorii ce au coborît din tren și urmează să ajungă în stațiune. E lesne de imaginat ce bătaie trebuie dată spre a ocupa, cu bagajul, un loc în picioare sau chiar pe scara mașinii.

Spre deosebire de posibilită-țile ce stau la dispoziția oameni-lor muncii ce merg în alte stații — de exemplu la Sovata — ne scrie corespondenta noastră, la Govora unele servicii publice nu funcționează cum ar trebui: pri-mirea celor veniți la tratament se face greoi, ducînd la pierdere de timp; biblioteca și clubul funcționează defectuos. Unele maga-zine sînt amenajate la un nivel necorespunzător exigențelor oam-nilor muncii, care pretind un comerț civilizată.

E păcat că mai există asemenea stări de lucruri într-o stațiune în care tratamentul balnear este la înălțime, în care cantina asigură foarte bune posibilități de alimen-tare a bolnavilor (mîncarea — ne scrie tov. Ionescu — este

substanțială). Deși sezonul a tre-cut, organele regionale ar trebui să analizeze lipsurile semnalate și să ia de pe acum măsuri pentru înlăturarea lor.

## o fotografie și textul ei explicativ

Articolul «O colecție unică» («Flacăra» nr. 32) este însoțit, printre altele, de o fotografie ai cărei text explicativ a generat pe drept unele nedumeriri, conținînd o greșeală de redactare. E vorba de fotografia locomotivei fabri-cate în anul 1873 la Reșița și transportată, pe o platformă trasă de boi, pînă la Oravița, spre a fi de aci expediată pe calea apei la expoziția de la Viena. Cititorii noștri *Marian Andronache* din Reșița, *Edmund Jambuch* din Si-ghișoara și *Ștefan Reischel* din Craiova presupun că, întrucît Ora-vița nu este port la Dunăre, e vorba de Orșova și nu de Oravița. Spre a lămuri lucrurile, trebuie să arătăm de la bun început că foto-grafia este însoțită de o inscripție originală care arată că transportul cu boi s-a făcut de la Reșița la Oravița. Lucrurile devin și mai clare dacă precizăm că la acea dată — în 1873 — Oravița era de multă vreme punct terminus al unei linii de cale ferată. Deci, locomotiva a fost adusă pînă la Oravița și de aci, pe calea ferată, a putut ajunge în oricare port dunărean.

## cititorii către citorii

Următorii citorii doresc să co-respondenze: *Gabriela Munteanu*, elevă, 17 ani, Buzău, str. Vasile Caloian 9; muzică ușoară, cine-ma, ilustrate; *Florian Popescu*, profesor, București 11, str. Cloș-ca 30, raion 1 Mai; istorie, geogra-fie, sport, ilustrate; *Dorin Nistora*, tîmplar, 22 ani, Arad, str. Obor 12; teme diverse, ilustrate; *Ștefania Prîfu*, elevă, Focșani, str. M. Sa-doveanu 11; cinema, ilustrate; *Ani-soara Mîcu*, absolventă liceu, Focșani, str. Bucegi 21; sport, medi-cină, ilustrate; *Sofia Pavel* și *Ele-na Drăghici*, țesătoare, uzinele textile «Bucegi», Pucioasa, raion Tirgoviste; ilustrate; *Iacob Bog-dan*, turnător-formar, Reșița, bl.

800, ap. 322; ilustrate; *Marin Gh-Stoica*, muncitor, 20 ani, Bucu-rești 11, str. Toporului 49, raio 1 Mai; ilustrate; *Dorina Pînt-elevă*, Arad, str. T. Vladimiresc 6, ap. 13; teme diverse, cine-mă; muzică; *Ioan Popa*, tehnician, 2 ani, Făgăraș, str. Bujorului 11; muzică, ilustrate; *Ofelia Poenari*, elevă, 17 ani, Medgidia, str. Po-porului, bl. P1, scara C., ap. 1; literatură, cinema, muzică ușoară; *Gheorghe Cerceloiu*, elev, Petro-șani, str. Vilelor 23; ilustrate; *El N. Paraipan*, funcționară P.T.T.R 33 ani, Focșani, str. M. Kogăln-ceanu 4; literatură, muzică; *Leni-ța Dinu*, elevă, sat Valea Casel nr. 67, comuna Valea Mare, raio Găești; muzică, cinema, ilustrat; *Ion Godeanu*, lăcătuș mecanic 19 ani, Tr. Severin, str. Adria 235; teme diverse; *Carmen Zi-ruba*, elevă, Brăila, bd. Karl Ma 134; ilustrate; *Nelly Petre*, elev sa Valea Caselor, comuna Va-lea Mare, raion Găești; muzic cinema, ilustrate; *Iosif Erdei*, tel-nician veterinar, Miercurea Ciu-str. Harghita 95; teme divers; *Traian Iordache*, student, Căm-nul nr. 1, Constanța, bd. Len 124; teme diverse, cinema, ilu-trate; *Luca Ciobanu*, dansatoa ansamblu, Suceava, str. Ilie Pi-tilie 87; muzică, cinema, ilustrat; *Constantin Gemen*, studen-t București 39, str. Matei Voiev 77, raion 23 August; teme diver; ilustrate; *Mimi Lațcu*, asisten-t medicală, Timișoara, str. Cloș-54; teme diverse, ilustrate; *Ti-dor Rusu*, tehnician televiziun București, str. Cpt. av. Gh. D-metriade nr. 5, raion 30 Decem-brie; ilustrate; *Margareta Kocs*, educatoare, comuna Sîncrai, ra-ion Aiud; sport; *Emilia Florea*, *Silvia Prună*, eleve, sat Crîng-riile de Jos, comuna Crîngu-raion Găești; cinema, muzică, ilu-trate; *Any Nae*, elevă, Piteș-str. Frații Golești 86; ilustra-

## în cîteva rînduri

**Nicolae Nemes**, Hunedoai. Ne comunică o adresă cu tot neclară. Reveniți, precizîndu-orașul, strada, numărul.  
**Ramona V.**, Cluj. Răspunde pe rînd fiecărei întrebări: 1) C-terul de selecționare nu poate decît unul: valoarea artistică interpretului. 2) Așteptăm trad-cerea în fapt a angajamentelor privind difuzarea fotografiilor artiști și cîntăreți români. 3) De-camdată vă rugăm să vă declar-





## prolog la noua sesiune O.N.U.

Fluxul de călători pe marile linii internaționale aeriene și maritime cu destinația New York cunoaște an de an, în această perioadă, o afluență sporită. Zilele acestea marea majoritate a delegațiilor celor 117 state membre ale Organizației Națiunilor Unite sînt în drum spre sediul unde — potrivit tradiției — în cea de-a treia marți a lunii septembrie vor începe lucrările Adunării Generale și organismelor sale sesionale. Este cea de-a XXI-a sesiune ordinară a principalului for de dezbateri de la O.N.U. și ea va ocaziona, ca de obicei, o amplă trecere în revistă asupra marilor probleme politice, economice, sociale, cul-

turale care confruntă astăzi viața internațională. Credincioasă orientării sale consecvente în relațiile internaționale, Republica Socialistă România militează și la Organizația Națiunilor Unite pentru afirmarea colaborării pașnice între toate statele, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajelor reciproce.

De pe acum se poate profila un prim contur al viitoarelor dezbateri de la O.N.U., cel puțin în ceea ce privește problematica abordată. În acest sens, ordinea de zi provizorie a celei de-a XXI-a sesiuni a Adunării Generale, și care include pînă acum aproape 100 puncte, permite jalonarea criteriilor principalelor teme în discuție.

Păstrînd sau chiar accentuîndu-și ponderea în cadrul problematicii dezbătute la O.N.U., aspectele vieții economice vor fi prezente din plin și la viitoarea sesiune.

Începînd cu raportul secretarului general în problema folosirii în scopuri pașnice a resurselor ce ar fi eliberate ca urmare a dezarmării și pînă la punctul intitulat: „Suveranitatea permanentă asupra resurselor naturale” (România a subliniat în repetate rânduri însemnătatea acestui punct), agenda problemelor economice, care grupează aproximativ un sfert din ordinea de zi, vizează aspecte dintre cele mai stringente, îndeosebi pentru țările în curs de dezvoltare.

Problema cardinală a eșicherului mondial — dezarmarea — vine în dezbaterile Adunării Generale prin rapoartele principalului organ de tratative — Comitetul celor 18 state —

din care face parte și Republica Socialistă România. Aceste rapoarte privesc: dezarmarea generală și totală; necesitatea suspendării de urgență a experiențelor nucleare și termonucleare; convocarea unei conferințe pentru semnarea unei convenții asupra interzicerii folosirii armelor nucleare și termonucleare; ne-proliferarea armelor nucleare.

Un alt grup de probleme de interes general care figurează pe ordinea de zi preliminară se referă la aplicarea multilaterală a Declarației pentru acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale și la combaterea discriminărilor rasiale, acțiuni în care O.N.U. și-a angajat de ani de zile eforturile.

Între problemele de drept internațional figurează dezbaterile privind cooperarea internațională în utilizarea pașnică a spațiului extraatmosferic și cea asupra principiilor de drept internațional în relațiile amicale și cooperarea între state, conform Cartei O.N.U., puncte care vor fi examinate pe baza rapoartelor comitetelor speciale, dintre ai căror membri face parte și România. Adunarea Generală va trebui de asemenea, la apropiata sesiune, să desemneze un nou mandat al secretarului general, întrucît actualul secretar general al O.N.U., U Thant, va înceta să exercite această funcție la 3 noiembrie 1966.

La propunerea R. P. Albania, Algeriei, Cambodgiei, Congo (Brazaville), Republicii Cuba, Guineei, Republicii Mali, Republicii Socialiste România și Siriei pe ordinea de zi provizorie a fost înscris punctul privind la „Restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze la O.N.U.”

Începînd de marți 20 septembrie, cînd cioacănelul de aramă al ministrului de externe italian Amintore Fanfani (președintele precedentei sesiuni) va marca începutul celei de-a XXI-a sesiuni a Adunării Generale, pe ecranul actualității internaționale, cronicile O.N.U. își vor relua frecvența.

**Cristian POPIȘTEAN**



Interesul stîrnit de exponatele prezentate în cadrul pavilionului românesc la Tîrgul de la Salonica s-a concretizat în marele număr de vizitatori: peste 200 000. În fotografie: ministrul comerțului al Greciei, Emmanoil Kothris, vizitînd pavilionul țării noastre.

## românia la tîrgurile din septembrie

Luna septembrie este cea mai bogată în ce privește participarea României la tîrgurile și expozițiile internaționale, produsele românești oferite la export putînd fi vizionate la 16 asemenea manifestări economice, dintre care 14 desfășurate în Europa. La unele dintre acestea, prezența României a devenit tradițională: la Leipzig de exemplu este a 28-a participare de după război (tîrgul are două ediții pe an), la Viena a 12-a, la Izmir și Salonica a 11-a, la Damasc a 5-a. O analiză sumară în legătură cu aceste participări ne arată că întreprinderile românești de comerț exterior își expun produsele lor de export la cinci tîrguri cu caracter general, precum și la 9 tîrguri specializate. În comerțul mondial se acordă o atenție deosebită participării la tîrgurile specializate deoarece acestea dau posibilitate vizitatorilor, specialiștilor și oamenilor de afaceri să compare nemijlocit produsele similare expuse de diverse firme, să aprecieze nivelul lor tehnic, caracteristicile și calitatea lor.

Nivelul tehnic și calitativ al produselor realizate de fabricile și uzinele românești dau posibilitate întreprinderilor românești de comerț exterior să se prezinte la tot mai multe tîrguri de acest gen. Astfel, România participă cu mașini și utilaje la tîrgurile internaționale din

Zagreb, Brno și Stockholm, cu produse agroalimentare la tîrgurile din Londra și Munchen, cu produse artizanale la Frankfurt și Londra, încălțăminte la Bruxelles, produse ale industriei ușoare la Leipzig etc. Trebuie să subliniem și faptul că la tîrgurile cu caracter general de la Izmir, Salonica, Helsinki, Viena și Damasc, suprafața cea mai mare a pavilioanelor — circa 50-60% — este ocupată cu mostre din mașinile și utilajele oferite la export de întreprinderile Mașin-export, Industrialexport, Autotractor și Tehnoimport.

Din cele de mai sus se poate observa că exponatele prezentate în pavilioanele românești reflectă schimbarea structurii economiei naționale a României, deci și a comerțului său exterior. Sînt oferite la export aproape în totalitate produse industrializate, iar dintre acestea ponderea cea mai mare o dețin mașinile și utilajele cu un înalt grad de prelucrare: instalații de foraj, locomotiva diesel-electrică, mașini-unelte, mașini pentru construcții, aparat electrotehnic, tractoare și mașini agricole etc. În general sînt expuse produse care interesează piața respectivă, iar printre acestea multe produse noi care au îmbogățit în ultimul an nomenclatorul de export al întreprinderilor românești de comerț exterior.

**N. VRABIE**

## „operația embudo“

Convocați pe neașteptate la Ministerul Apărării al Venezuelei, reprezentanții ziarelor din Caracas au fost informați nu demult despre încheierea pregătirilor în vederea lansării „Operației Embudo”. Este vorba de un vast plan represiv, elaborat de comandamentul forțelor armate venezuelene, în colaborare cu „experți” nord-americani, în scopul lichidării detașamentelor de partizani care acționează în regiunile de munte ale țării și a persecutării elementelor democratice de la orașe. Știrea a fost adusă la cunoștința ziaristilor personal de ministrul venezuelean al apărării, generalul Ramon Florencio Gomez. El a comunicat că, în vederea acestei ofensive, a fost achiziționat din S.U.A. cel mai modern echipament militar, inclusiv un mare număr de elicoptere prevăzute cu mitraliere de

calibru greu, similare aceloră folosite de militarii nord-americani în Vietnamul sud împotriva patrioților.

Observatorii din Caracas au ținut să sublinieze că lansarea „Operației Embudo” constituie în fapt dovada eșecului tuturor încercărilor întreprinse pînă acum de guvernul venezuelean pentru anihilarea Forțelor Armate de Eliberare Națională (F.A.L.N.) din această țară. Ofensivele și „operațiile” declanșate cînd au fost constituite pe mele detașamente de partizani, au avut efecte contrare celor scontate. Nu numai că partizanii nu au fost lichidați, dar de-a lungul anilor, fronturile de luptă s-au extins neîncetat ajungînd să cuprindă în prezent statele Falcon, Yacuy, Lara, Portuguesa, Barinas, Trujillo și Miranda. Faptul nu este surprinzător.

Un grup de partizani în acțiune.



întrucât obiectivele urmărite prin lupta partizanilor se bucură de un sprijin tot mai larg în rândurile populației venezu-elene. Aceste obiective sînt: respec-tarea suveranității, independenței naționale, apărarea bogățiilor naționale, protejarea intereselor poporului, a in-stituțiilor democratice etc.

După cum scriu ziarurile venezu-elene „Operația Embudo” constă din patru faze principale. Prima prevede declanșarea unei campanii de represiuni împotriva organizațiilor și elementelor democratice din marile orașe; a doua — reprimări în regiunile populate din zonele unde acțiunează detașamentele de partizani; a treia — bombardamente și operații de „pedepsire” asupra zonelor unde se pre-supune că se găsesc partizani, iar a

patra vizitarea de către reprezentanții ziarelor de deapta a regiunilor unde „partizanii au fost lichidați”. Primii pași spre realizarea acestui plan au și fost întreprinși. În statul Lara, unități ale forțelor armate guvernamentale au efectuat arestări masive și asasinat în rin-durile țărânilor bănuți că ar fi acordat ajutor partizanilor și au intensificat în același timp „războiul psihologic”. Și to-tuși, la Caracas se manifestă serioase in-doieli asupra succesului „Operației Em-budo”. Aceasta, întrucît F.A.L.N. a știut întotdeauna să dea joacă planurile spe-cialștilor Ministerului Apărării al Ve-nezelei și ale „experților” nord-ame-ricani...

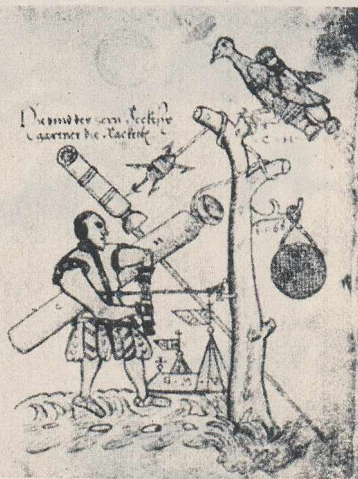
#### I. RETEGAN

## rachetele de la sibiu, peste hotare

Între 30 august și 3 septembrie 1966 s-au desfășurat la Braunschweig lucrările sesiunii anuale unificate a Societății pen-ru istoria medicinei, istoria științei și tehnicii și a Secției de istorie a tehnicii în cadrul Uniunii inginerilor din R.F.G. În cursul lucrărilor sesiunii, au fost pre-sentate un număr de 27 de comunicări în domeniile istoriei științei, tehnicii și medicinei, a căror expunere a suscitât vii discuții. La sesiune au participat nu-meroși specialiști în problemele istoriei științei, din R.F.G. și din alte țări, lu-rările fiind conduse de prof. dr. W. Freue (Universitatea din Göttingen), pre-dedintele secției de istoria tehnicii din Uniunea inginerilor, și prof. dr. Fr. Klemm (Universitatea din München), directorul bibliotecii Muzeului de istorie a științei și tehnicii din München și președintele societății pentru istoria medicinei, știin-țelor naturii și tehnicii din R.F.G.

Printre expunerile prezentate a stîrni-t a viu interes, comunicarea-conferință prezentată de ing. D. Todericiu, lector universitar la Institutul pedagogic din București, despre „manuscrisul de la Si-biu”, document ce reflectă activitatea teh-că a precursorului rachetelor moderne, Conrad Haas, care a creat și experi-mentat, în Transilvania, în cetatea Si-lului, unde era șef al arsenalului militar, între anii 1529 și 1569, proiectile balistice active de tipul rachetei moderne cu ei trepte succesive de aprindere și ari-erare de stabilizare de forma delta. După scutiile purtate pe marginea referatu-ri, ale cărui concluzii au fost adoptate în asistență, s-a hotărît publicarea inte-ală a expunerii în revista de speciali-ze „Technik Geschichte”.

Ca o apreciere a activității duse la îndeplinire în țară în domeniul istoriei științei, participanții la sesiune, la propunerea aducerii ei, au adresat apoi o scrisoare de salut academicianului Valeriu Bologa din Cluj, reputat specialist în istoria



Filă din manuscrisul sibian.

științei și în special aceea a medicinei. Încheiate cu o excursie documentară de studii în Munții Harzului, lucrările sesiunii de la Braunschweig, au adus o valoroasă confirmare științifică activității de inventator și precursor în do-meniul tehnicii rachetelor moderne lui Conrad de la Sibiu, recunoscînd în ma-nuscrisul acestuia un important docu-ment al istoriei științei, care atestă că, în secolul al XVI-lea, la Sibiu, pe pămîntul patriei noastre au înflorit și s-au dezvoltat cea mai veche concepție teore-tică și primele experimentări practice cunoscute din istoria... multiseculară a rachetei moderne!

#### AI. POMPILIU

## edificiile moscovei și istoria lor

Istoria multiseculară a Moscovei nu e scrisă numai în anale, ci și în edifi-cii sale. Și în zilele noastre, centrul orașului își mai păstrează încă vechiul aspect al străzilor, care pornesc ca niște săgeți din cetatea Kremlinului. Bulevarde străzi circulare ne amintesc de fortifi-cările amplasate în cercuri concentrice jurul orașului ce se dezvoltă.

În secolul al XIV-lea, Moscova a de-vinut capitala unuia dintre cele mai pu-tere cnezate rusești, ceea ce a in-fluențat aspectul orașului, mai precis al Kremlinului. Amplasat în virful unei co-linzi vizibil de departe, Kremlinul, reșe-nda marilor cnezi, a fost reconstruit în timpul lui al XV-lea. Acest ansamblu, care conservat pînă în zilele noastre, este impresionant.

În secolul al XV-lea, toate casele din oraș erau din lemn. Meșteri iscusiți au construit cu măiestrie, din lemn, nu numai case de locuit, dar și biserici, clădiri și întărituri. La Muzeul de arhi-tectură din Kolomenskoe (în împrejurimile Moscovei) se pot vedea remarcabile mo-

dele din lemn ale arhitecturii ruse — o adevărată expoziție în aer liber.

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea au fost construite la Moscova palate luxoase în stil clasic pentru înalții demnitari. Între alții, de pildă, casa lui Pașkov, zidită în 1785-1786 după proiectul marelui arhi-tect rus Bajenov, pe o colină cu pantele acoperite de grădini. Clădirea, bine pro-porționată și ornamentată artistic, este una dintre cele mai frumoase din Mos-cova și adăpostește în prezent Biblioteca Lenin — cea mai mare din U.R.S.S.

Vechea clădire a Universității, care mai există încă, a fost construită pe la anul 1780 de arhitectul Kazakov. La această universitate au studiat, între alții, arhi-tectul Bajenov, scriitorii Griboedov, Ler-montov, Herzen, Turgheniev, Cehov, oa-menii de știință Pirogov și Secenov. Astăzi, Universitatea din Moscova a fost dotată cu noi edificii pe colinele lui Lenin și numai câteva facultăți de științe uma-nistice funcționează în vechea clădire.

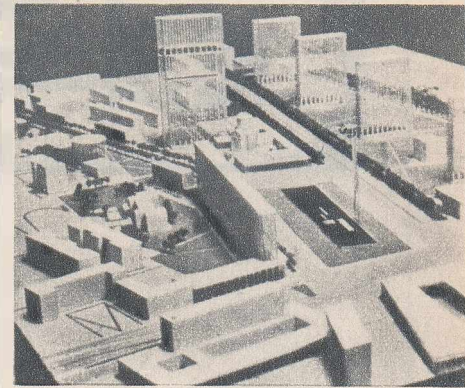
Majoritatea clădirilor vechi datează din secolul al XIX-lea. Una dintre cele mai interesante este aceea a Teatrului Mare, construită în 1821-1824 și reconstruită ul-

terior. De asemeni, galeria Tretiakov, care posedă cea mai bogată colecție de artă rusă și sovietică.

În ultimele decenii s-a construit foarte mult, vastele cartiere noi întinzîndu-se dincolo de vechea Moscova, în fostele suburbii. Uneori au fost invitați să col-laboreze și arhitecți străini. Astfel, clă-direa administrativă din str. Kirov a fost construită după proiectul lui Le Cor-busier.

În anii din urmă, milioane de locuitori ai Moscovei s-au mutat în locuințe noi. S-au construit, de asemenea, 335 de școli, cămine și creșe de copii cu 172 000 de locuri, spitale cu 20 000 de paturi, 137 de policlinici, 34 de cinematografe, peste 2 000 de magazine etc.

Planurile Mossovietului pentru viitorul apropiat prevăd construirea a 120 000 de apartamente cu confort modern, 34 de școli, 7 cinematografe, sute de magazine, noi creșe și cămine pentru 28 000 de copii.



Așa va arăta unul din noile cartiere moscovite.

## „tratatul anacronic”

La 4 august 1704, în timpul războiului de succesiune din Spania, armatele anglo-olandeze, care susțineau pretențiile arhi-ducelui Carol la tronul spaniol, au ocu-pat orașul, castelul și fortăreața Gibraltar. Regina Ana a Angliei lămurise în prealabil că dacă și trimite armatele în Peninsula Iberică nu o face decât „pen-tru a susține drepturile legitime ale Ca-sei de Austria asupra tronului Spaniei, și nu pentru a pune stăpînire pe vreun teritoriu străin”.

La încheierea războiului însă, tratatul de pace semnat la Utrecht (1713) consfin-țea „drepturile coroanei britanice asupra orașului, castelului, sistemului de fortifi-cații și fortăreței Gibraltar”.

În momentul în care și puneau semnă-tura în josul ultimei pagini a tratatului, părțile contractante deveneau, de fapt, protagoniștii unui conflict care de atunci s-a repercutat permanent (în ultimul de-ceniu tot mai puternic) asupra relațiilor anglo-spaniole.

Pentru a determina plasarea Gibraltar-ului sub autoritatea Spaniei, autoritățile de la Madrid au încetat încă din 1954 să prelungească permisele eliberate pînă atunci cetățenilor spanioli (în număr de 11 000, la acea dată) care lucrau la „Gib”; au impus în octombrie 1964 Gi-braltarului restricțiile vamale stipulate de așa-numita „mică blocadă”; au interzis în ianuarie 1966 avioanelor militare britanice să survoleze teritoriul spaniol...

Măsuri care — apreciază Le Figaro — „urmăresc același scop: să creeze difi-cultăți vieții din Gibraltar, limitîndu-i le-găturile cu lumea exterioară și punînd piedici turismului”.

Cu aceasta, deteriorarea relațiilor an-glo-spaniole n-a atins punctul-limită; ob-servatorii consideră că, cel puțin teore-

tic, o blocadă completă inițiată de Spă-nia ar face cu neputință aprovizionarea Gibraltarului. La rîndul său, guvernul Angliei ar putea interzice cetățenilor en-glezi să viziteze Spania, măsură care ar prejudicia turismului spaniol.

În acest climat au evoluat — și apoi au eșuat — la jumătatea lunii mai con-voorbirile ministrilor de externe ai Spă-niei și Marii Britanii, consacrate viitor-ului statut al Gibraltarului. Tratativatele, la un nivel diplomatic mai coborît, au fost reluate abia peste câteva luni și din nou întrerupte.

Între timp au continuat însă acțiunile diplomatice colaterale (Madridul, de pildă, a apelat la sprijinul Washingtonului și Bonnului, ambele sensibilizate în urma ofertei Spaniei de aderare la N.A.T.O.) iar presa a avansat noi propuneri de re-conciliere. Una din soluții, de sursă engleză, a sugerat încheierea unui a-cord anglo-spaniol similar celui pe care Statele Unite sînt pe cale de a-l elabora împreună cu statul Panama pentru zona canalului. O altă variantă — zisă „an-dorrană” — recomandă formarea unui condominium hispano-britanic, analog celui prin care Franța și Spania garantează autonomia principatului din Pirinei.

„Tratatul de la Utrecht este un ana-cronism al secolului XX” — afirmă Car-rea roșie, publicată anul trecut, care expune poziția oficială spaniolă față de Gibraltar. Premierul englez Wilson a calificat, la rîndul său, drept „anacron-ic” tratatul semnat în 1713. Este pro-babil singurul punct în care pozițiile Londrei și Madridului privind Gibraltarul coincid — nota malițios un comentator. În ce-l privește însă, „anacronicul” tratat constituie în aceste zile o piatră de încercare a relațiilor anglo-spaniole.

Corneliu VLAD

Aspect de la Marlborough House din Londra, în timpul desfășurării lucrărilor Conferinței Commonwealthului. Precum se știe, poziția guvernului britanic cu privire la Rhodesia, expusă în declarația făcută de premierul Wilson în cadrul conferinței, a stîrnit nemulțumire în rîndul delegațiilor celor 17 țări africane și al unui număr de țări asiatice.



**COPERTA NOASTRĂ: Actrița Marga BARBU  
Fotografie de S. STEINER  
(citiți prezentarea din pagina 13)**

FLACARA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.



**C** *Super*  
**CRISTAL** CREMA DE DINȚI

Am dinți frumoși și sănătoși pentru că folosesc dimineața și după fiecare masă crema de dinți «SUPER CRISTAL»

CONCENTRATĂ, SPUMOASĂ, ANTISEPTICĂ, ECONOMICĂ, RĂCOREȘTE ȘI ÎNVIOREAZĂ GURA.

